

DOMOLJUB

Izidaja vsak štirilek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 5 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 1. Karočinna, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.**

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvarina (šestina „Domoljubova“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. — Letni promet poštne-hranilnice urada št. v. 824.797.

Štev. 30.

V Ljubljani, dne 25. julija 1907.

Leto XX.

Kmečki stan in drž. zbor.

V državnem zboru so se zvezali vsi kmečki poslanci v agrarno zvezo, ki tvori zdaj po številu večino vseh zastopnikov, četudi le za par glasov. Vendar bo ta agrarna zveza — to trdno upamo, — mogla doseči za kmečki stan v naši državi mnogo ugodnosti, ki so bile prej nemogoče. Doslej so delali s kmetom v državnem zboru tako po mačehovsko, da je bilo uprav sramotno.

V vsakoletnem proračunu je bil vedno znesek, ki so ga odkazali poljedelskemu ministrstvu, izmed vseh najmanjši. L. 1906., ko so proračunali 1824 milijonov kron državnih izdatkov, je dobilo poljedelsko ministristvo samo 60 milijonov kron, in leta 1907., ko je proračun znašal 1890 milijonov kron, je bilo za poljedelstvo (razen melioračnega zaklada) določenih samo 57 milijonov kron.

Pričakovati je bilo, da bi se vsaj ta znesek bil tudi v resnici uporabil. Pa delali so nasprotno: Ravno pri zneskih, ki so bili določeni poljedelskemu ministru, je vlada hotela vedno kaj prištediti, in res so vedno še tu kaj odščitili pri prihranili, medtem, ko so za druge namene rajši dajali več nego manj. Le oglejmo si številke:

L. 1902. je bilo določenih poljedelskemu ministristvu 53.679.773 K, a porabili so za ta namen samo 51.143.968 K, tako, da so prihranili 2.535.804 K, ki jih je seveda vlada potem lahko porabila v druge namene.

Za l. 1903. je bilo določenih za poljedelsko ministristvo 54.137.000 K, a »prihranili« so 5.403.000 K. Od tega zneska so prenesli na račun l. 1904. znesek 4.388.000 K, tako, da so odščitili kmečkemu stanu 1.015.000 K. Leta 1904. so od proračunskega zneska za poljedelsko ministristvo 57.315.000 K »prihranili« 6.239.000 K. Na leto 1905. so pa prenesli od

tega prihranka samo 1.821.000 K, tako, da je šlo zopet 4.418.000 K, ki so bile dovoljene kmečkemu stanu, za druge namene. Kakor se je poljedelskemu ministristvu jemalo, tako so pa pri trgovskem ministristvu vsako leto prekoračili proračun.

Pa tudi tiste vsote, ki so se porabile za poljedelsko ministristvo, so se čudno razdeljevale. Centralno vodstvo ministristva in rečni zavodi so vedno prekoračili svoj proračun, in to so potem jemali od vsot, ki so bile namenjene za poljedelstvo samo, za kmeta. Tako so »hranili« pri melioračnem zakladu, ki je gotovo eden najvažnejših za prospeh kmetijstva in njega izboljšanje. Od dovoljenih 6.202.000 K so porabili zanj samo 3.921.00 K, in so potem ostanek porabili za druge svrhe.

Te številke jasno govorijo, da je doslej pri vladi manjkalo zmisla za potrebe poljedelstva. Zato je pa naloga kmečke zveze v državnem zboru, da vladi pokliče v spomin njeno najvažnejšo dolžnost —: podpirati naš kmečki stan v njegovih težkih bojih.

Pa ne zanašajmo se le na državni zbor. Četudi je sedanjí ministrski predsednik baron Beck izšel iz poljedelskega ministristva in se mu v tem oziru ne more odrehati dobra volja, vendar je poklican kmečki stan sam v prvi vrsti, da povzdigne svoj glas in zahteva od države pravice in podpore. Zato pa snujejo zdaj naši poljedelci svoje »Kmečke zveze«, politična društva, katerih namen je, da kmetu priborijo v javnosti ugled, vpliv in ono moč, ki jo potrebuje.

Tudi slovenski kmet se je oprijel te misli, in nastalo je že precejšnje število kmečkih zvez na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem. Naj se ta organizacija izpopolni, da bo ves kmečki stan naše domovine organiziran kot trdna armada, ki se bori za prava našega ljudstva!

Krščanski možje slovenski!

Češki in dunajski krščanski možje že mnogo let zaporedoma vsako leto romajo, prvi na Sv. Goro pri Příbramu, drugi v Marijino Celje. Dunajčani so letos svojo božjo pot opravili ravno kar (13. do 15. julija); bilo jih je z drugimi vred okoli 5000, med njimi dr. Lueger.

Lepe navade posnemati je vedno koristno. Pa ne samo zato, da posnemamo, ampak zato, ker je to samo na sebi res lepo in dobro, smo sklenili, da poročamo tudi slovenski možje (katerim prištevamo tudi mladence) letos na Veliki Šmarin na Sv. Višarje.

Možje! V teh časih, ko se boj med sovražniki in prijatelji imena Kristusovega vedno bolj ostri, ko sovražniki božji vedno bolj predrzno stopajo na dan in odkrivajo svoje nakane, treba, da tudi mi vedno krepkeje razvijamo in vedno višje dvigamo prapor Kristusov, vedno odločneje in očitneje z besedo in dejanjem kažemo, da smo njegovi. Ne samo ženskam prepuščajmo svetišča; možje pokazimo, da si štejemo v čast služiti Bogu. Če si zloba upa nastopati pri belem dnevu, pa bi se kreplost ne smela pokazati?!

Skupaj možje! Pojdimo k Materi božji, pričat svojo vero, prisegat zvestobo Bogu!

Zakaj ravno na sv. Višarje? — Višarje so idealna točka. Z njimi je združene nekoliko turisticke, ki je danes tako moderna. Na visoki gori se lažje dviga duša v višave. Planinska in verska misel nas bo obenem dvigala in užigala za visoke vzore, katerim služimo.

Torej na Sv. Višarje! Upamo, da nas bo dovolj, da napravimo poseben vlak, ki bo na Veliki Šmarin okoli desete ure odšel iz Ljubljane in obstajal na vseh gorenjskih postajah.

Casa je le še nekaj tednov. Oglašajte se takoj ali neposredno pri centrali: Uprav-

ništvu »Slovenca« v Ljubljani, ali pa pri svojih čč. župnih uradih, katere s tem uljudno prosimo, da blagovole nabirati udeležnike in njih imena pošiljati na zgoraj označeno mesto.

Kvišku; možje krščanski — na goro višarsko!

Karol Pollak, predsednik.

Ivan Podlesnik, tajnik.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

ODPIS DRŽAVNIH POSOJIL VINOGRADNIKOM.

Posl. dr. Hočevar, Žitnik in tovariši so vložili naslednji predlog:

»V zmislu zakona z dné 28. sušca 1892. št. 61. je država dovoljevala vinogradnikom za obnovitev po trtni uši okuženih in uničenih vinogradov brezobrestna posojila. Ta posojila bi se morala po preteku desetih let vrniti v desetih letnih obrokih. Zakon z dné 4. aprila 1902, št. 136 pa določa, da se obroki vlačil podaljšajo na dvajset let.

S pomočjo države in dežele je bilo mogoče obnoviti mnogo vinogradov! Tako je bilo na Kranjskem n. pr. od 11.631 ha vinogradov okuženih že 97 odstotkov, mnogo pa čisto opustošenih. V vipavski dolini in v mnogih dolenskih občinah, deloma tudi na Krasu, je vinoreja edini ali glavni vir dohodkov. Zato je v dotičnih krajih zavladala največja revščina, ker si prebivalstvo brez pomoči ni moglo obnoviti vinogradov. V zadnjih letih pa je bilo obnovljenih zopet 4200 ha, torej dobra tretjina vsega vinorejskega površja. V ta namen je država dovolila 3294 vinogradnikom posojil v okroglem znesku 580.000 K, za hektar torej 566 K. Tega državnega posojila je sedaj odplačanega že 80.000 K, dolga je še okoli 500.000 K.

Ti vinogradniki so pa večinoma najrevnejši poselniki, katerim še toča in druge uime povzročajo mnogo škode! Ker so tudi delavci jako dragi, je pač jasno, da mnogo vinogradnikov težko ali pa sploh ne bo moglo vračati teh posojil. Če se jim pa odpišejo ta državna posojila, zagotovi se jim gospodarski obstanek in okrepi njihova davčna moč. Konečno se ne sme prežeti, da obnovljeni vinogradi 6—8 let ne donajajo primernih dohodkov. Z ozirom na ta dejstva podpisani predlagajo, naj se državna posojila popolnoma odpišejo, predlog naj se pa izroči poljedelskemu odseku. Predlog se seveda razteza na vse vinorodne kraje.

ZAVAROVANJE ZA STAROST IN ONEMOGLOST.

Poslanec Gostinčar in tovariši so vložili naslednji predlog:

Splošno ljudsko zavarovanje za starost in onemoglost je nujno potrebno. Zato naj vlada izdela in predloži načrt zakona. V tem zakonu naj so izražena načela:

1. Ustanove naj se krajevne, samoupravne zavarovalnice s sodelovanjem delojemalcev in delodajalcev.

2. Zavarovati se mora vsak delavec brez razlike stanu; razdelé se pa po kategorijah. Za čas brezposelnosti se zavarovanje ne pretrga.

3. Zavarovati se morajo tudi mali obrtniki, mali in srednji kmetje; hlapci in dekletje se vštejejo med delavce.

4. Zavarovalnico morajo, izvzemši male kmete, plačevati delodajalci, delavci in država.

5. Leta vojaške službe se zavarovancem vštejejo, ne da bi vplačali prispevke za tisti čas.

6. Za čas nezakriviljene brezposelnosti in vojaške službe naj država plačuje prispevke.

7. Določita naj se dve renti, za slučaj onemoglosti v razmerju s časom in prispevki, in starostna renta po enakih načelih.

Predlog naj se izroči socialnopolitičnemu odseku.

PREDLOGI DR. BENKOVIČA.

Dr. Benkovič in tovariši so predlagali: Vlada naj predloži načrt zakona, s katerim se določi za delavce v rudokopih in drugih zdravju škodljivih podjetjih osemurno, za delavce v tovarnah in drugih obrtnih obratih pa k večjemu deseturno delo.

Isti je predlagal, da se odpravijo fidejkomisi ter zemljišča po primernih cenah prodajo med kmečke posestnike.

Dalje predlagajo dr. Benkovič in tovariši, da se poddržavijo premogokopi.

PRORAČUNSKI ODSEK IN PLENARNA SEJA POSLANSKE ZBORNICE.

V proračunskem odseku sta slovensko stališče označila posl. dr. Korošec in dr. Žitnik. Oba sta izjavila, da slovenski zastopniki nimajo povoda in razloga, da bi sedanji vladi zaupali; če pa glasujejo za proračun, store to le v prisilnem položaju, ker ne marajo, da bi se vlada posluževala zloglasnega § 14. Dr. Korošec se je pritoževal čez vladine ponemčevalne poskuse, dr. Žitnik pa je nastopil za slovensko univerzo, za železnično zvezo Bele Krajine z Dalmacijo, za podaljšanje Vipavske železnice do Ajdovščine dalje in Kamniške železnice do Štajerskega; obenem pa na kratko označil slovensko stališče glede na nagodbo in hrvaško-ogrski spor.

V plenarni seji poslanske zbornice je bil sprejet Udržalov predlog, naj se melioracijska in regulacijska dela pospešijo in zvišajo tozadevna dela. Posl. Povše je pri tem poudarjal, da je »Slovenski klub« že v prvi seji vložil predlog za zvišanje melioracijskega zaklada in je s prepričevalno besedo dokazoval potrebo dobave vode na Krasu in potrebo regulacije travnikov po celem Primorju. Pobijal je misel Irotovo, naj se prispevki iz melioracijskega zaklada razdele po davčni moči kronovin.

Nato je zbornica sprejela dr. Luegerjev predlog, naj vlada v spomin cesarjevega jubileja naloži 100 milijonov kron kot glavni kapital za zavarovanje za starost in onemoglost.

Pretekli torek se je volilo predsedstvo in zaključilo poletno zasedanje državnega zbora.

SVOBODNA AGRARNA ZVEZA.

V agrarni zvezi, ki šteje zdaj 263 poslancev, je 70 krščanskih socialcev, 30 čeških agrarcev, 29 nemških agrarcev, 28 Rusinov, 23 Poljakov, 17 iz poliske ljudske stranke, 17 Slovencev (ves »Slovenski klub« in posl. Grafenauer), 17 čeških katoliških narodnjakov, 10 Italijanov, 9 iz »Jugoslovanskega kluba«, 9 nemških radikalcev, 2 Vsenemca, 1 nemški nacionalce in grof Sternberg.

PROGRAM SVOBODNE AGRARNE ZVEZE.

V načelništvu proste zveze kmečkih poslancev so trije slovanski (Povše, Kozlovski in Zazvorka) in dva nemška poslanca (Fink in Peška). Program te zveze kmečkih zastopnikov se glasi:

Poljedelske razmere so vedno slabše in težavnejše. Kmečki pridelki nimajo primer-

ne cene, konkurenca ogrskih in drugih pridelkov je vedno silnejša, pomanjkanje poslov in delavcev raste, davki in pristojbine so že neznošne, vojaška in druga bremena tarejo mala in srednja kmečka posestva.

Poslanci morajo zahtevati, da se varuje in pospešuje poljedelstvo pri trgovinskih pogodbah, pri izvažanju poljedelskih pridelkov, posebno živine, z dobrimi napravami proti kužnim boleznim, z zadostnimi prometnimi sredstvi in ugodnimi tarifi. Pospeševati se mora živinoreja, posebno konjereja, organizacija zadružništva, izboljšanje zemljišč, njihne uravnave vodit itd.

Da pa dobé kmetje novo veselje do dela in se jim zagotovi obstanek, morata vlada in parlament najprej poskrbeti, da se polagoma znižajo in odplačajo kmečki dolgovi. Preurediti se morajo davčni, pristojbinski in brambeni zakon primerno kmečkim razmeram. Ustanoviti se mora državna zavarovalnica za delavce, posle in kmečke posestnike za starost, onemoglost in nezgode. Preprečiti se morajo karteli, ki so škodljivi poljedelstvu.

Posebno važno je tudi, da bode nova pogodba z Ogrsko varovala avstrijske koristi sploh, zlasti pa poljedelske. Pospeševati se mora kmečki pouk, posebno v nadaljevalnih šolah na deželi. Kmečki stan tvori še vedno nad polovico prebivalstva. Zato je dolžnost države, da podpira poljedelstvo, ki je njen najmočnejši steber. Podpirati pa se morajo tudi obrt, industrija in trgovina, da se sploh izboljšajo razmere v državi in socialna demokracija izgubi tla za svojo agitacijo.

To je namen proste kmečke zveze, v kateri so se združili poslanci vseh strank in narodnosti, da združeni in edini zagovarjajo vse želje, zahteve, predloge in nasvete v korist poljedelstva.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE V ZBORNICI.

Že zadnjič smo pojasnili homatije, ki so nastale vsled poslovnega jezika. Sedaj so pa Čehi v bistvu sprejeli to, kar nasvetuje vlada in sicer: »Vsaka interpelacija in samostoini predlog se objavi v zapisniku v izvirniku in v nemškem prevodu. Vsak poslanec sme govoriti v svojem jeziku. Ako govornik sam izroči predsedniku nemški prevod svojega govora, objavi se ta prevod v zapisniku, kakor je bilo že enkrat v navadi. Ako pa poslanec ne izroči prevoda predsedniku, pride v zapisnik le vsebina govora, katero preskrbi poseben uradnik. To bi veljalo sedaj le za češke poslance. Toda isto pravico bodo morali zahtevati ostali nemški poslanci. — Predsedstvo je že sprejelo italijanski predlog, ki pride v izvirniku in v avtentični nemški prestavi v stenografski zapisnik.

Češki radikalni poslanci izjavljajo, da so Čehi v jezikovnem vprašanju v parlamentu pogoreli. Vlada, katero sestavlja tudi dva češka ministra, je češke zahteve odklonila. Češki radikalci ne prevzamejo nobene odgovornosti za delovanje skupnega češkega kluba. Baje je vsled tega omajano stališče češkega ministra-rojaka Pacaka in se kot njegov naslednik imenuje Začek. Sploh je, kakor govore, češki klub pred razpadom, ker agrarci niso zadovoljni z Mladočehi.

KAKO POZNAJO SOC. DEMOKRATI KMEČKE RAZMERE.

Pri proračunski razpravi je govoril tudi soc. demokrat Beer. Med njegovim govorom je nastal velik krik, ker je Beer po krivici razjezil agrarce s trditvijo, da so plače kmečkih delavcev in poslov vedno enake. Poslanec Beer gotovo ni še nikdar pogledal v kmečko hišo, ker trdi tako budalost. Saj so se vendar plače kmečkih delavcev v zadnjih dvajsetih letih povišale več kakor za sto procentov.

tako da kmet s svojimi rednimi dohodki poslova že več plačevati ne more. Če pa premožnejši posestniki še zmorejo plače, pa delavcev ne dobe. — Čudimo se, kako je moglo toliko avstrijskih kmetov zaupati takim poznavateljem kmečkih razmer kakor so socialni demokrati!

TROZVEZA.

Iz oficijelne strani se poroča, da zveza med Nemčijo, Avstrijo in Italijo traja do leta 1914. Ruski list »Novoje Vremja« trozvezo še ostreje napada nego dvozvezo in pravi, da trozveza služi edinole Nemčiji, ki je sedaj posebno zadovoljna s podaljšanjem trozveze.

POSLANEC WOLF — PROTI »SVOBODNI ŠOLI«

Zanimivo je, da se je pri proračunski razpravi celo poslanec Wolf odločno izjavil proti »svobodni šoli«. Rekel je, da krščanski in judovski otroci pač ne smejo biti v šoli skupaj pomešani. — In Wolf gotovo ni klerikalec, kar naj si zapomnijo slovenski in drugi zagovorniki »svobodne šole«.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR.

Bivši hrvaški podban Nikolič je v ogrski magnatski zbornici protestiral proti Košutovemu nasilju. Košut je dejal, da ni izvršil nasilja, ampak da se pravice Hrvatov hočejo razširiti, ker bo vsak železničar moral v občejanju znati tudi hrvaški. Nato so hrvaški člani magnatske zbornice zapustili dvorano, večina je sprejela železničarsko predlogo.

HRVATI.

Hrvaško-srbska koalicija naglašava v svojem manifestu pred vsem sledeče: 1. Hrvaški poslanci bodo v ogrskem državnem zboru nadaljevali jeseni obstrukcijo, dokler ne odloči o nadaljnjem postopanju hrvaški sabor. 2. Hrvaška koalicija se bo borila proti uvedbi mažarskega uradnega jezika na hrvaških železnicah in proti eventualnim nezakonitostim skupne vlade in bana z vsemi ustavnimi sredstvi. 3. Hrvaška koalicija se ne čuti več vezano nasproti Ogrski, kateri je svojčas obljubila, da se ne bo dotikala državnopravnih vprašanj, ampak bo odslej delala na to, da se nanovo uredi razmere med Ogrsko in Hrvaško na stališču enakopravnosti.

Ogri pravijo, da v prihodnjem državno-zbornem zasedanju hrvaških govorov sploh ne bodo zapisovali v stenografičnem zapisu, ker nagodba pač dovoljuje hrvaškim poslancom govoriti hrvaško, ne določa pa ničesar o protokolaciji govorov.

MANIFEST STARČEVIČANSKE STRANKE.

Starčevičanci so izdali proglas na hrvaški narod, v katerem izvajajo: Vlada bana Rakodcaja je neustavna, ker temelji na nagodbi iz leta 1868, katere pa starčevičanska stranka prava ne priznava. Ta nagodba je kriva, da je vsaka vlada tudi protiparlamentarna, da je hrvaška uprava preplavljena od tuincev, da je hrvaška gospodarsko propadla in da sta Reka in Medmurje hrvaški odvzeta.

Manifest se obrača tudi proti sedanjim hrvaški večini, ki je resolucijska. Reška resolucija stoji na nagodbi in je največja nesreča za narod. Končno apelira manifest na hrvaški narod, naj se odloči za politiko starčevičanske stranke in se jame boriti za popolno samostojnost kraljestva hrvaškega ter prekine vsako vez z Ogrsko.

RUSIJA.

»Novoje Vremja« še vedno napada Francijo, posebno francoskega poslanika Bo-

parda, ker je imel zveze s poslanci dume ter ministru Izvolskemu dajal netaktne nasvete. — Ruski car je baže popolnoma pod oblastjo dvorne kamarile in v Peterhofu kar mrgoli pravoslavni menihovi »čudodelcev«, ki carju prorokujejo in ga v nemajo za »sveto samodržstvo«. — Črne stotnije, organizirane od »pravih ruskih ljudi« vladajo po svoje. Stolypin je nasproti njim brez moči. V Odesi preiskujejo črne stotnije ljudi na cesti, jih pretepajo, morijo, ne da bi policija kaj proti temu storila. Na drugi strani so pa nihilisti sklenili volitve za tretjo duno bojkotirati in uganjati neusmiljeni terorizem.

OBTOŽBA PROTI STESLIJU.

Obtožnica proti generalom Stesliju, Focku, Reussu in Smirnovu.

Proti Stesliju se navaja sledeče: Vmešaval se je v delokrog Smirnova, dajal povelja proti poveljem Smirnova, ni skrbel za dobavo živil, sestavljal neresnična poročila. Carju je javil, da manjka streljiva, dasi ga je bilo dovolj. Predal je utrdbe, ne da bi jih branil in ni sledil svojemu moštvu v ujetništvo. Smirnov je obtožen, da ni pokazal dovolj energije, da bi preprečil zločinska dejanja Steslija, Focka in Reussa.

AERENTHAL-TITTONI.

Avstro-ogrski minister Aerenthal in Tittoni sta se sešla v Desiu, kjer sta se pogovarjala o političnem položaju in o vprašanjih, ki so v interesu Avstro-ogrske in Italije. Baže se popolnoma vjemata. Podlaga tega sporazuma je vzdržanje ravnotežja dosedanjega stanja, uspeh pogovora pa se nanaša tudi na vse slučajnosti v prihodnosti — Nato sta se ministra podala v Turin, odtod sta se pa šla pokloniti italijanskemu kralju v Rakonižiju.

Italijanski kralj Viktor Emanuel se je z Aerenthalom pogovarjal celo uro in sicer o istih stvareh, o katerih sta se poprej v Desiu sporazumela Aerenthal in Tittoni.

SRBIJA.

Nekateri listi so poročali, da srbski kralj Peter namerava odstopiti in se povrniti v Ženevo, kjer ima precej premoženja. Oglasili so se že trije kandidati za srbski prestol, a vsem trem se upira trozveza in Rusija. Kralja Petra zato nihče več ne mara, ker je neodločen in igrača v rokah Pašičevih in Aleksandrovih morilcev. — Vendar je ministrski predsednik Pašič izjavil, da je na Srbskem nezadovoljnih samo nekaj polkovnikov, katerim kralj ob svojem godu ni podelil reda sv. Save in ki so zato prosili za vpokojenje. Rekel je, da med mlajšimi častniki ni upornega gibanja, da ni ministrske krize in da so povoljna trgovinska pogajanja z Avstrijo.

FOTOGRAFIRAL GA JE IN PRAV DOBRO ZADEL.

Koga? »Značajnega« nemškega zaveznika — »Slovana« Hribarja! — Kdo pa? Socialni demokrat Nemec. — In kako? Tako-le: »Poslanec Hribar je dejal (v državnem zboru), da je on kot liberalec za splošno in enako volilno pravico, a da se boji, da bi zmagali potem »reakcionarci«, torej »klerikalci«. Mi socialni demokratje se tega ne bojimo, nam je odkrit, pošten boj proti klerikalcem mnogo ljubši, nego zahrbtna neodkritosrčnost liberalcev, ki niti liberalni niso, ali ki so liberalni samo toliko, kolikor je to koristno za njihov žep. Če pa gre za pravice ljudstva, so trmoglavi reakcionarci, veliko bolj reakcionarni kakor klerikalci!«

Kakor se kaže, socialni demokratje veliko bolj poznajo tega agenta, kakor naši bra-

tje Hrvatje, dasi se ti v istem klubu še vedno solučijo v cekinasti svetlobi zavrženega in zatajenega Hribarjevega liberalnega programa!

DR. LAGINJA ZA — HRIBARJEV MANDAT V ZVEZI Z JUDI IN SOC. DEMOKRATI.

Poslanec Luginja, ki je nekdanj kot politik užival splošno spoštovanje slovenskega ljudstva, je zašel v družbo judov in socialnih demokratov, da bi rešil Hribarjev mandat. Temu možu torej ni dosti, da je zaradi ljubljanskega agenta razbil hrvaško-slovensko edinstvo — hotel se je ponižati še tako daleč, da je kot judovski in socialnodemokratski kandidat prišel v poštev kot branitelj liberalnih ljubljanskih volitev z dne 14. in 23. maja. Med slovenskimi poslanci je bil samo Hribar tako grdo izvoljen, da se je moral vložiti protest proti tako »pošten« izvolitvi. Za ta protest je bilo treba v legitimacijskem odseku izvoliti poročevalca. »Slovenski klub« je gledal samo na to, da pride poročilo v čisto nepristransko roko; zato je dr. Benkovič predlagal ital. kršč. soc. Bugatto, ki dobro razume slovenski. — Toda glej: oglasi se socialni demokrat Pernerstorfer in predlaga — dr. Luginjo! No, po volitvi se je pokazalo, da je imel dr. Benkovič za svoj predlog slovansko večino odseka, dočim je dr. Luginjo volilo devet socialnih demokratov, znani baron Hock in jud Staud, dva liberalna Čeha in pa Luginja sam. Ko je Luginja videl, da je v ti pisani družbi tako imenitno propal, je baže zamrmral besedo »škandal«. Res je škandal za Luginjo pa tudi za socialne demokratje, ki so na shodih toliko vpili proti volivnim sleparijam ljubljanskega magistrata, sedaj pa višji sodrug Pernerstorfer rešuje agentov mandat! — Komedija je vedno večja: na eni strani je šest hrvaških duhovnikov — na drugi strani pa nemško-nacionalni Pernerstorfer in jud Staud! Pa ja ni Hribar tudi judom in socialnim demokratom kaj podpisal, da Luginja še zato ne ve?! Pri takih mavričastih značajih kakor je Hribar, je pač vse mogoče. —

ALI SO NAŠI POSLANCI RES »OSAMLJENI«?

Hribar z brezobzirno smelostjo v »Narodu« pripoveduje, da so naši poslanci v »Slovenskem klubu« takorekoč brez veljave in koliko več pomena ima tisti klub, katerega obsevajo žarki Njegove cekinaste svetlosti. — Poglejmo, če je res. Legitimacijski odsek, ki potrjuje volitve vseh poslancev, stoji v ospredju v državnem zboru; in v tem tako važnem odseku je dr. Sustersič voljen z veliko večino za predsednika proti socialnemu demokratu. In ravno v tistem trenutku, ko je Hribar lagal o naših poslancih, da so osamljeni, je dobil dr. Luginja, ki ga je predlagal socialni demokrat Pernerstorfer, 14 glasov; dr. Bugatto pa, ki ga je predlagal dr. Benkovič za poročevalca o Hribarjevi volitvi, 25 glasov. Hribar si torej lahko zračuna svoj upliv! — Dodajmo še eno dejstvo: kat. narodni klub čeških poslancev je sklenil stvoriti s »Slovenskim klubom« skupno parlamentarno komisijo in je vanjo poslal dr. Hrubana, dr. Myslivca, Stojana in Šilingerja.

Koliko stane vozni listek od zemlje do solnca?

Neki Amerikanec je za šalo izračunal, koliko bi stala voznina po železnici od zemlje do solnca. Popotnik v tretjem razredu bi moral plačati za vozni listek 930.000 dolarjev. Po tarifu avstrijskih železnic bi plačal zani 6 milijonov kron. Vožnja bi trajala — ako prevozi vlak vsako uro 60 kilometrov — nič manj nego 2.500.000 ur ali 104.166 $\frac{2}{3}$ dni ali 285 in pol leta.

Listek.

Večerni zvon.

Spisal Konrad K ü m m e l.

Bilo je v sredi tridesetih let 19. stoletja. V nizki, poltemni sobici je sedelo deset od glave do peta oboroženih mož. Na mizi je stala velika, pletena steklenica vina. Može so govorili po tilhem med seboj, eden izmed njih pa je stražil ob vratih. Ako povemo bralcu, ki nekoliko pozna zgodovino, da se je ta dogodek vršil v Madridu, glavnem mestu Španije, potem že slutiti, kdo so bili ti može in kake namene so imeli. Takrat so se namreč dvignili v deželj veleizdajalci, ki so hoteli pridobiti za svoje hudobne naklepe tisoče in tisoče mož in mladeničev, ki bi se uprli kraljici. Uporniki so se imenovali »progresisti« (naprednjaki) ali »eksaltadi« (radikalci). Kakšne namene so imeli, spoznamo iz tega, da je bilo vse njihovo soraštvo in ves njihov boj naperjen proti cerkvi in duhovščini, zlasti proti menihom in samostanom. Njihov program je obsegal poleg »svobode« in »napredka« tudi izganjanje jezuitov, odpravo samostanov in ugrabljanje cerkvenega imetja. Javno so branili društva prostozidarjev, ki so bila prepovedana. Tudi so sklenili, da postavijo za bodočega ministrskega predsednika nekega juda, ki je obogatel po nečednih borznih spekulacijah. Vsako sredstvo jim je bilo dobro, da bi le ljudstvo pripravili k uporu; razširjali so najostudnejše laži proti cerkvi in duhovščini. Saj je to najlažji način, s katerim se more trgati ljudstvu vera iz srca.

»Naša stvar stoji izvrstno,« je poročal eden izmed desetorice; »ljudstvo se zbira trumoma v naših vrstah in najboljši pomagač naš je — kolera. Ves svet veruje, da so farji, zlasti jezuitje, zastrupili vodnjake in da odtod prihaja bolezen. Posebne liste imamo napolnjene s temi novicami in jih širimo po celem svetu. Naši agentje dele denar med sirote in vdove, zraven zinejo par pikrih besed o farjih in o kloštrih, ljudstvo postaja divje od jeze, in vsi komaj čakajo onega trenutka, ko bomo vse menije požgali ali postrelili.«

»Čudovita sreča za nas!« zakliče drugi izmed navzočih s svetlimi očmi; »najprej suša po poljih, in nato lepa kužna bolezen v stanovanjih »nižjega« ljudstva. Sreča sama množi naše napredne vrste. Kmalu nas bo toliko, kakor kobilic po polju.«

»Živela lakota, živelo uboštvo, živela kolera!« zakliče tretji in izprazni kozarec do dna.

Njegov sosed, mlad lepoličen mož, se pomakne ob teh grozovitih besedah nehotе nekoliko v stran; nemirno mu tolče srce. In z drhtečim glasom vpraša:

»Kdaj pa naj se zgodi pravzaprav vse to?«

Predsednik ogleduje nekaj časa popir, ki leži pred njim, položi ga nato na mizo in odgovori mirno:

»Še nocoj!«

»Dobro!« mu pritruje vsa družba.

Nato nadaljuje predsednik:

»Še nocoj bodo pogoreli štirje samostani in upajmo, par ducatov jezuitov, frančiškanih in drugih farjev se bo odpeljalo v nebesa. Razdelili se bomo; jaz in Diego greva k samostanu jezuitov, ti, Fernan« — s temi besedami se je obrnil na mladega, lepoličnega moža — »obiščeš v imenu svobode in napredka frančiškane, vi štirje pa našuntajte ljudstvo proti bogatemu samostanu San Domingo v Agostinu. Naši agentje nam bodo privredli posamezne trume, in te se bodo združile v mogočne čete. Da se bo vse zgodilo

naenkrat, zato zapovem, da takoj, ko pozvoni Ave-marija, udarimo na samostane. Do tedaj še manjka poldrugo uro. Proti polnoči se snidemo, če se ne pripeti kaj posebnega, zopet na tem mestu. Basta!«

»Prosim besede!« se oglasi Fernan. »Ali bi ne bilo boljše, da bi počakali toliko časa, da po vseh cerkvah že odzvoni Ave-marijo?«

»Čemu?« zarohni predsednik; »ali si praznovarec ali si strahopetnež?«

Zaničevalen smehleji je bil prvi odgovor Fernanov. Nato dé:

»Ljudstvo je še praznovorno; preveč je navajeno na molitev k Mariji in dušam v vicah, ko se večerni zvon oglasi raz zvonike. Pusti ljudstvu, naj odmoli »angelj Gospodov«, in potem ga popelji v boj; drugače bo ljudstvo vse zmešano. Ko potihne zadnji zvok večernega zvona, potem pričnimo govoriti mi, potem naj zazveni klic po vseh cestah in ulicah, in to bo ljudstvu dalo pogum; tovariši, ali ni to tudi vaše mnenje?«

Tovariši so pritrdili Fernanu in predsednik se je vdal.

Neko posebno čustvo se je polastilo vseh zarotnikov, ko so se hoteli raziti.

»Rad bi vedel, kaj te je nagnilo, da si stavil tak predlog,« vpraša nekdo Fernana.

Ta odgovori mirno:

»Hotel sem pustiti menihom, ki morajo nehotе nocoj v večnost še časa, da molijo zase in za duše v vicah. To dovolijo vsakemu ludodelcu, predno ga usmrte, čeprav rabelj veruje ali ne na Marijo in na duše v vicah.«

Fernanov tovariš se je začudil; pri sebi je tiho zamrmral besede: »Ti še nisi popoln mož-naprenjak.«

Poldrugo uro pozneje je stotero zvonov preko mesta zazvonilo Ave-marijo; vsi glasovi so svečano klicali ljudstvu, naj moli k svoji Materi nebeški in naj se spomni tudi duš svojih rajnikih, ki trpijo v vicah. Kdor je veroval, je molil k blaženi Devici, in spomnil se je tudi trpečih bratov in sester na onem svetu.

Vihra se je začela. Tuintam se je dvignil rdeč plamen proti mračnem nebu. Zagospodovala je »svoboda« z umori, požiganjem in ropanjem na Bogu posvečenih mestih. Še enkrat so zadoneli zvonovi, vojaštvo je hitelo po cestah, salve so pokale; dolgo je divjal boj med državno močjo in uporniki. Ko je odbilo polnoči, je že ležalo sto in sto uklenjenih upornikov po ječah, in vojski so jih stražili z nabitimi puškami. Selj na konjih pa so hiteli proti gradu La Granja, kjer je stanovala kraljica, da dobe povelje, kako naj se sestavi vojaško sodišče, kako naj se obsodijo uporniki.«

Dva dni pozneje je bil Fernan obsojen k smrti. Ako bo sodba potrjena, potem bo nesrečnež čez tri dni ustreljen.

Soprogi Fernanovi je bilo dovoljeno, da obiše svoje moža, ki je bil zaprt v posebni celici. Bila je nedolžna in pobožna žena. Živela je le za Boga in za svojega ljubljene moža. Prav nič ni niti vedela, niti slutila o spletkah, v katere je bil zamotan Fernan. Ko ga je videla uklenjenega v verige, je zavpila z rezkim glasom in je omahnila. Njena bolest je bila brezmejna. Kako srečno sta živela skupaj s tremi otroki, dokler ni prišel oni nesrečni »prijatelj«, ki je zapeljal ubogega, lahkovernega Fernana. Dajal mu je v roke brezbožne spise, vodil ga je v uporna in skrivna društva, dokler ga ni zapeljal tako daleč, da je postal član njihovega odbora. Večkrat je čutil pekočo vest, ali strah pred zaničevanjem tovarišev ga je vedno zadrževal na krivih potih. In sedaj — konec njegovega krivičnega življenja! Postal je zločinec, upornik — čeprav si še ni omadeževal rok z ne-

dolžno krvjo, — in sedaj bo umrl kot izdajalec domovine. Njegova družina bo osirotela, brez očeta, brez varstva. Kako ga je bolela nenadna ločitev od ljubljene žene in od otrok! V divjem obupu je gledal obličje svoje soproge, trde verige na rokah, prazne stene v temni ječi.

»O ljube, uboge duše v vicah, prosite, molite za Fernana!« zakliče naenkrat žena kakor po božjem navdihnjenju; »izprosite mu usmiljenja pri Bogu! Vse življenje se vam bom zahvaljevala s svojo ubogo molitvijo — ah, rešite mi s svojo priprošnjo ljubega moža! — O Bog, o Bog, reši me v težavi!«

Globoko je pretresla Fernana molitev drage soproge. Sklonil se je k njej in jo je dvignil kvišku. V nežne oči ji je gledal in je presrečno govoril gorke besede: »Ljuba, ne žaluj preveč! Saj moramo vsi umreti. Vdajva se popolnoma v božjo voljo. Tisočkrat sem zaslužil to kazen od Boga, ker sem ga zapustil. V nevredne ljudi sem stavil svoje upanje. Kako so me varovali ti »prijatelji« v nevarnosti, ko so se bližali vojski in so kroglice žvižgale mimo mene? Zaklenili so pred menoj samostanska vrata, da bi obvarovali svojo kožo, in so me pustili brez pomoči zunaj. To je zvestoba in hvala sveta. Ali jaz sem zaslužil to; hvala Bogu, da me je pripeljal do spoznanja. Rad umriem, da se pokorim za vse hudo, kar sem zagrešil tudi proti tebi in otrokom.«

Žena ga je objela z glasnim jokom.

»In sedaj« nadaljuje Fernan, »te prosim že za eno reč. Rad bi se resno spravil z Bogom. Če bi bila božja volja, da bi živel še nekaj časa; jaz bi dokazal s svojim življenjem, da je resnično moje kesanje. Ali sedaj ne morem storiti drugega, kakor da skesano pripoznam svoje grehe in v ponižnosti prosim Boga odpuščanja. Pojdi no spovednika! Moli za otroci zame, da se popolnoma in resnično spravim s svojim Bogom!«

»O ljubi Fernan!« zajoka žena na njegovih prsih, »kako si dober! Saj sem vedela, da nikdar nisi hotel biti hudoben. Zdaj se bo vse poravnalo. Trdno upam, da te bo rešil Bog!«

(Konec prih.)

POZOR, NAROČNIKI!

V zadnjih številkih smo zadaj med »Drobtinami« opozorili vse naše odjemalce, ki letos še niso poslali naročilne, naj to storé zanesljivo tekom tega meseca. Danes vnovič opozarjamo, da bomo poslali samo še 30. in 31. številko tudi tistim odjemalcem, ki lista še niso plačali, potem jim pa brezpogojno ustavimo pošiljanje. Te dni prejmo vsi dotičniki v posebnem pismu opominjevalni list in pa izpolnjeno položnico. Na ta način si prihrani vsak poštnino in pisarilo, ker se položnica z denarjem vred izroči bliznji pošti, pa je vse opravljeno. Glavna stvar je, da se to stori takoj po prejemu položnice.

Vpliv alkohola na hribohodstvo. Menihi iz samostana na sv. Bernhardu izjavljajo, da je med zmrazlimi potniki največ takih, ki so preje pili žganje, da se »segrejejo«. To jasno dokazujejo steklenice, ki jih najdejo v potniških prtljagah. Tudi znani gorski vodnik Zurbriggen, ki je hodil na najvišje vrhove v Andah ter štirinajst mesecev preživel na višinah Himalaja, trdi, da mu je bilo mogoče velike napore premagati le, ker nikdar ne pije alkoholnih pijač.

Razgled po domovini.

Duhovske zadeve. Premil. g. knezoškof ljubljanski se mudi sedaj na birmovanju v trebanjski dekaniji.

Srebrno mašo je daroval dné 2. t. m. kapucin o. Alojzij Slabanja, duhovnik v celovški bolnišnici in v koroški norišnici.

Biserna in zlata maša. Dné 31. t. m. bo obhajal preč. g. Miha Tavčar, častni kanonik, dekan in župnik v Žužemberku, svojo biserno sveto mašo; dné 4. avgusta pa visokočastiti g. Anton Peterlin, župnik v Šmihelu pri Novem mestu svojo zlato sveto mašo. — Iskreno in prisrčno čestitamo!

Srebrni mašniški jubilej je obhajal v torek, 16. t. m. preč. g. Janez Volf, župnik v Kamnici pri Mariboru. Na mnoga leta!

Petindvajsetletnik kot župnik frančiškanske fare v Mariboru obhaja prihodnji mesec vlč. o. Kalist Heric. Krasna bazilika je njegovo delo, kjer se ravno sedaj stavita nova umetno izdelana oltarja sv. Antona in sv. Filumene.

Umrl je pretekli teden v Radečah pri Zidanem mostu vpokojeni župnik č. g. Janez Zagorjan. Pokojnik je bil rojen dné 5. decembra 1842 v Postojni in bil posvečen v mašnika leta 1865. Služboval je potem kot kaplan v Dragatušu, v Rovtjah, Senožečah, bil 12 let kaplan in beneficiat pri Sv. Petru v Ljubljani, od leta 1887. pa župnik v Radečah pri Zidanem mostu. V jeseni leta 1905 je stopil v stalni pokoj, katerega pa ni dolgo užival. K pogrebu, katerega je vodil č. gosp. dekan Matej Rihar, je došlo 18 gg. duhovnikov. Navzoči so bili razven enega, ki je bil zadržan vsi njegovi gg. kaplani. Veličastni pogrebni sprevod je pričal, kako spoštovan in ljubljen je bil rajni gospod župnik, ki naj počiva v miru!

Š Nove maše v lavantinski škofiji bodo imeli letos sledeči čč. gg.: Rajmund Bratanič 11. avgusta, govoril bode gospod kanonik Dobrovc; Cepuder Mirko 4. avgusta pri Sv. Jakobu v Ljubljani, govori stolni vikar Potčkar; Grošelj Mihael 4. avgusta v Železnikih, govori selški kaplan Bajec; Mart. Kramberger 11. avgusta pri St. Lenartu, govori dekan Jurčič v Vozemčah; Janko Schiller dné 4. avgusta v Škočidolu; Martin Tomažič dné 28. julija pri St. Lovrencu, govori slovensko kaplan Tomažič in dekan Vollmeier nemško; Ivan Vedečnik 18. avgusta v Konjicah, govori dr. Ivan Janšič iz Zalca; Ivan Atelšek 18. avgusta v Ljubnem, govori kaplan Kavčič; Ivan Bopovič 4. avgusta v Artičah, govori profesor dr. Medved; Jožef Pačnik dné 4. avgusta v Zalcu, govori župnik Dekort; Jernej Podpečan 11. avgusta v Galiciji pri Celju, govori ljubljanski kurat Flis; Ivan Šketa 11. avgusta v Braslovčah, govori kanonik Bohinc; Jožef Toplak 25. avgusta pri St. Lovrencu, govori župnik Rotner.

V pokoj bo stopil vodja kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu g. Rihard Dolenc.

»Gospodarska zveza« je imela pretekli teden občni zbor. Iz poročila načelstva je razvideti, da je štela koncem l. 1906 464 članov in 68 zadrug. Sprejelo se je več priporočil, katerih predlogov, katere bo skušalo vodstvo »Zveze« izvesti. Jako umesten je bil predlog g. Škerla, naj bi vlada dala »Zvezi« na razpolago potovalnega učitelja. Več v »Narodnem gospodarstvu«.

Surovosti socialnih demokratov. Tudi naši socialni demokratje so ob zadnjih državnoborskih volitvah ponavljali slepilni klic

»Vera je zasebna stvar posamnika«. Že opevovano smo izjavili, da socialno demokratična stranka vara s tem klicem ljudstvo, saj je znano, da je ta stranka strupena sovražnica vsakega verskega pojava. Sijajen dokaz za to trditev našo nam pojasnjuje dogodek, ki se je pred dvema tednoma dogodil v Inomestu na Tirolskem. Poroča se o tem: »Okrog pol 12. uri ponoči prišlo je iz neke gostilne več socialnih demokratov z nekaterimi dvomljivimi ženskami. Ta druhal se je takoj spravila na neki križ, ki je visel na hiši nasproti dotične gostilne. Letali so s križem po Dvor-nih ulicah sem in tja, zasramovali in preklinjali sveto razpelo. Slednjič so vrgli med preklinjevanjem in pljuvanjem križ po ulici. Zopet ga pobere eden izmed teh lopovov in ga vihti proti svojemu sosedu rekoč: Ali te hočem s tem l pobiti na tla? Bila je to bogokletna beseda, katere ne moremo tu zapisati. To grozno početje je trajalo dalje časa. Konečno je prihitelo več oseb na kraj razgrajanja. Neki oštr jim je vzel križ. Prišla je tudi policija, ki je prišla zločince. Vsa stvar pride pred državnega pravdnika.« Taka je torej vera socialnih demokratov. Slovenski kmet, ne bodeš li z največjim ogorčenjem obrnil hrbet tej stranki, kadar se ti pride ponujati!

Občinski svetnik ravnatelj Šubic je odložil odbornišтво v mestnem svetu ljubljanskem. Pričakovati je, da stori taisto tudi dr. Triller.

Uboji. V kratkem času sta bila v Trstu umorjena dva izvoščeka in sicer najprvo kočijaž Praznik in sedaj Anton Mogorovič. Oba sta bila ustreljena od neznanih zločincev, katere policija marljivo zasleduje. Uboji so zadnji čas v Trstu kar na dnevnem redu.

Velike nevihte so divjale zadnji čas po raznih krajih po Dolenjskem in po Notranjskem. Po Notranjskem je toča uničila mnogim posestnikom vinograde in poljske pridelke, ravno tako tudi po nekaterih krajih Dolenjske. Upamo, da bodo naši vrli državni poslanci izposlovali podpore za ponesrečene kraje.

Izgubil se je vodja ljubljanske gluho-nemnice g. Pianekci. Odšel je po končani šoli z doma, ne da bi se bil vrnil. Bati se je, da se mu je pripetila kaka nezgoda.

V Ormožu so sklicali liberalci shod, na katerem so hoteli neznačajnega dr. Ploja oprati. Prišlo je mnogo pristašev »Kmečke zveze«, ki so obsodili postopanje dr. Ploja na Dunajunga pozivljali, naj odloži svoj mandat, Liberalci, na čelu jim dr. Omulec so odobravali postopanje tistega Ploja, katerega so malo preje pri volitvah najgrje napadali in mu postavili protikandidata. Kaj si neki misli sedaj g. Zadravec, ki je kandidiral proti Ploju, ko vidi neznačajnost liberalcev!

Iz St. Jakoba v Rožu, 14. julija. Slavnost pri polaganju temeljnega kamna za »Narodno šolo« je bila velikanska. Več tisoč je bilo ljudstva. Stavbišče za šolo v St. Petru leži krasno. Prošt Einspieler je imel pontifikalno mašo. Goste je iskreno pozdravil domači župnik, duša podjetja. Einspieler je izvrstno govoril o pomenu verske šole, poslanec Grafenauer o narodni šoli. Pri koncertu so izvrstno peli koroški pevci, pevci iz Gorice in mnogoštevilna »Kranjska čitalnica«.

Zadružna zveza je v zadnji odborovi seji izvolila za predsednika dr. Ivana Ev. Kreka, za prvega podpredsednika g. Vrsaloviča, za podpredsednika g. Jos. Šiška, v načelnništvo

so še izvoljeni g. Gorišek, dr. M. Laginja, dr. E. Lampe, A. Belec, M. Kump. Načelstveni ravnatelj je dr. V. Pegan.

Toča na Trški gori pri Novem mestu. Dné 7. t. m. popoldne je toča veliko vinogradov popolnoma, druge deloma uničila. Tudi 9. t. m. je zopet med dežjem toča padala. De-bela je bila kakor veliki orehi. Ljudje pravijo, da je toča mnogo vinogradov »gladko« pč bila; »kar gladko«, to je ljudski izraz. Malo poprej na zeleno cepiene trte so tudi popolnoma uničene. Poškodovani so vinogradi ne le za to leto, ampak tudi za prihodnje. Marsikateri vinogradnik bi bil pridelal 150 veder vina, zdaj bo pa komaj 10 veder; drugi zopet 60 veder in sedaj pol vedra, itd., in vinograd, majhna njivica in hišica, je velikokrat edino premoženje mnogoštevilne in še zadolžene rodovine; lahko si potem mislimo, kako je takim ubogim ljudem pri srcu. Treba bo zopet streljati, in sicer iz več postaj; veliko večšakov in meteorologov je za streljanje, tudi Amerikanci še vedno streljajo proti toči.

Oreh je vendar občutljivo drevo; huda zima pamuni škodovala, ampak orehova drevesa so letos izvanredno polna; drugega sadja bo pa na Dolenjskem malo.

Prva pomoč po toči prizadetim vinogradnikom novomeškega okraja. Kakor že znano, je toča pretečeni teden razne vinograde v novomeškem okraju tako stolkla, da bodo nekateri vinogradniki ob ves vinski pridelek in, če ne bodo sedaj s potolčenimi trtami pravilno ravnali, bo še prihodnje slabo za rod. Predvsem se morajo sedaj take trte dobro pčskropiti, ker drugače jih peronospera močno napade. Ker pa mnogi vinogradniki nimajo potrebnih denarnih sredstev niti za galico, je deželni odbor kranjski dovolil iz lastnega nagiba znatno vsoto za nakup modre galice v svrhu brezplačne razdelitve med revne vinogradnike prizadetih občin novomeškega okraja. Ta navidezno mala pomoč prinese vinogradnikom na tisoče in tisoče kron koristi.

Novo pevsko društvo. V Mirnem, politični okraj Gorica so osnovali novo društvo: »Mladiško pevsko društvo Slavček«.

Prostovoljno gasilno društvo v Stobu pri Domžalah obhaja obletnico svoje ustanovitve dné 4. avgusta t. l. z vrtno veselico. Zanimivi spored objavimo pravočasno.

Novo gimnazijsko poslopje v Rudolfo-rem. C. kr. naučno ministrstvo se je odločilo za zidanje novega — prepotrebne — gimnazijskega poslopja, a pod pogoji, ki so jako težki za občino: prostor poleg vile gospe Bevčeve naj dá občina zastonj, naj napravi do poslopja novo cesto ter prispeva k zgradbi s 50.000 K. Dné 26. junija je občinski odbor sprejel vse te pogoje ter tako zagotovil novo gimnazijsko poslopje v ne predolgem času.

Šola za pletarstvo in vrborejo v Radovljici. C. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je z odlokom z dné 21. junija 1907, št. 22.935, ustanovilo v Radovljici na Gorenjskem šolo za pletarstvo in vrborejo. Pouk se prične s 1. septembrom t. l. in se bo vršil v prejšnjem poslopju ljudske šole, katere prostori so namenu zelo prikladni. Prostora je za 50 do 70 učencev. — Razpis za obisk tečajev se razglasi v kratkem.

Nov zakon za zaščito izseljencev. Dunajski listi poročajo, da je v ministrstvu za zunanje stvari pripravljen načrt novega zakona v zaščito izseljencev. Ta načrt se predloži

zbornici na jesen. Sestavljen je na isti podlagi, na kateri je bil oni pred leti, ki ga je bila predložila vlada, o katerem se pa ni razpravljalo. V novem načrtu so vzete v ozir tudi reforme industrialnega zakona.

Svarilo pred izseljevanjem v Argentini. Ministrstvu za notranje zadeve se je sporočilo, da se je izseljevanje iz avstrijskih dežel v Argentini 1. 1906 znatno pomnožilo. Temu je vzrok velika agitacija potujočih agentov in tvrdke Mislerjeve v Bremnu, ki preplavlja naše krale s kričavimi reklamnimi prospekti. Često se tudi dogaja, da se izselniki, ki nameravajo iti v Severno Ameriko, skušajo v Bremnu pregovoriti, češ, da jih Združene države bržkone zavrnejo, da potem ogotujejo v Argentini. Položaj avstrijskih naseljenikov v Argentini pa ni bil in ni ugoden. Najbolje se godi onim, ki si morejo kupiti kos zemlje, da jo potem obdelujejo in nekaterim rokodelcem, ki imajo neposredni stik s poljedelstvom, n. pr. kovači, ključavničarji, tesarji, kleparji in zidarji. Obupne pa so razmere navadnih delavcev in dninarjev in je vsled tega strogo svariti pred izseljevanjem v Ameriko.

Novo društvo. Slov. katol. izobražev. društvo so ustanovili na Selcih pri Šumbergu v novomeškem okraju. Pravila je vlada že potrdila.

Perilo se podražl. V Plznu so se te dni zbrali vsi fabrikantje perila za moške ter so sklenili, da vse te izdelke še tekom julija podraže za 10 odstotkov.

Za po toči oškodovane posestnike v občini Črni vrh, pol. okraj Logatec na Kranjskem in po krajih in vaseh Strmca, Terkov grič, Hribsko polje, Močilnik, Bela, Sreči Rozor, Na Kotli, Stara Vrhnika, Ravnik, Butanova, Vrhnika proti Verdu in Zaplana v vrhniškem sodniškem okraju, kjer je uničila v soboto toča vse poljske pridelke, je vložil že v ponedeljek državni poslanec Josip Gostinčar v državnem zboru nujni predlog, da naj država prizadetim posestnikom dovoli uspešno državno podporo.

Toča na Krasu. Dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne bila je v občinah Dutovlje, Tomaj, Kopriva, Skopo, Avber precej velika toča, ki je povzročila ubogim kmetom znatno škodo. V Avberski občini, posebno v Ponikvah, posekala je vse od kraja. — V ostalih občinah vzela je četrtino oziroma polovico poljskih pridelkov.

Umrla je na Dunaju v soboto, dne 13. julija, gospa Josipina Strahovnik, soproga bivšega predsednika in sedanjega častnega člana »Straže«, gospoda Alberta Strahovnik. Pogreba v ponedeljek popoldne se je udeležilo zastopstvo »Straže« in mnogo prijateljev ter znancev spoštovane Strahovnikove družine. Naše iskreno sožalje!

Sadna letina ne bo letos tako slaba, kakor se je pred časom pisalo. Čujemo, da so jablane v škofjeleški okolici dobro obložene.

Knezoškofo ljubljanski Anton Bonaventura ogledal si je nedavno društvene prostore društva »Dobra gospodinja v Spodnji Šiški«. Petinšestdeset otrok obiskujočih otroški vrtec tega društva, pozdravilo je Prevzvišenega z lepo Marijino pesmico, posebej pa še šest otročičev z deklamacijo. Iz šivalne šole bilo je navzočih 25 deklet, izmed katerih sta tudi dve pozdravili Prevzvišenega. Priproste besede iz čiste duše napravile so neizbrisen vtis. Da se je sprejem v takem redu vršil, je zasluga voditeljice zavoda požrtvovalne gospe grofinje Gabrijele Auerspergove ter vestne, izkušene in neumorno delujoče vrtnarice gdč. Avguste Cimolinie. Prevzvišenemu poklonil pa se je

tudi društveni odbor z načelnikom nadučiteljem g. Anton Javorškom. Prevzvišeni ogledal si je potem društvene prostore celega zavoda. V šivalni dvorani razpostavljena so bila krasna šivalna in umetno vezalna dela, katera so izvršila to šolo obiskujoča dekleta. Po končanem ogledu zahvalil se je društveni predsednik v iskrenih besedah Prevzvišenemu za obisk zagotavljajoč, da bode društvo delalo vedno v katoliškem duhu. Pohvala in priznanje našega vrhovnega dušnega pastirja, pa bode društveni odbor bodrilo k novemu plodonosnemu delu!

Srbski list o monsignoru dr. Ignaciju Žitniku. »Beogradske Novine« pišejo: »Dolgoletni slovenski narodni poslanec v avstrijskem državnem zboru in v kranjskem deželni zboru dr. Ignacij Žitnik, urednik ljubljanskega »Slovenca«, je odlikovan z eno najvišjih časti v katoliški cerkvi. Papež Pij X. ga je imenoval za svojega komornika. Dr. Žitnik je velik slovenski rodoljub, ki neumorno skozi leta z redko energijo neprestano dela za dobro in za napredek svojega naroda, v katerem uživa velik ugled in spoštovanje. On je velik slovenofil in iskren, nesebičen prijatelj srbskega naroda, o katerem v svojem uglednem listu piše samo to, kar je najlepše. Kot Srbi in kot novinarji se radujemo tega redkega in velikega odlikovanja monsignora dr. Žitnika, oduševljenega Jugoslavana, odličnega časnikarja in starega, uglednega parlamentarca.

Kje je volivna reforma za občinski svet? Najnovejšega zagovornika splošne in enake volivne pravice Ivana Hribarja opozarjamo, naj preskrbi, da pride predloga o volivni reformi za občinski svet pravočasno v deželni dvorec, da se tako da deželni zboru prilika, pečati se tudi z volivno reformo za ljubljanski občinski svet.

Nadvojvoda Leopold Salvator se je pripeljal 15. t. m. jutraj v Celovec nadzorovat divizijski topničarski polk št. 9. Dospel je v Celovec jutraj ob 6. uri 41 minut, ter se je s kolodvora podal naravnost na vežbališče. Po nadzoru je bil gost v častniški obednici v topničarski vojašnici. Nastanil se je v hotelu »Kaiser von Oesterreich«.

Sprejemne izkušnje za knezoškofov zavod Marjanšče v Celovcu za prvi razred se vrše že 16. septembra. Zglasitve se sprejemajo 15. septembra popoldne in 16. septembra od 8. do 9. Prošnje za sprejem v Marjanšče se morajo vložiti do 10. avgusta pri knezoškofijskem ordinarijatu.

Orgljiarska šola Cecilijanskega društva v Ljubljani je zaključila šolsko leto v četrtek 11. t. m. z običajnim javnim izpraševanjem učencev iz raznih predmetov. Podučevali so letos na tej šoli gg. A. Foerster, dr. A. Karlin in P. Ang. Hribar; po Angelikovi smrti pa je začasno prevzel podučevanje g. A. Koritnik. Ob koncu leta je obiskovalo šolo 15 učencev, med njimi 4 abiturienti. Najboljši med temi, L. Bajde, je odšel s svojim očetom na Nemško. Prihodnje šolsko leto se prične 18. septembra.

Sprejem učencev na novoustanovljeni c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici na Gorenjskem. Na c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici na Gorenjskem se sprejme večje število učencev. Le-ti se delijo v tri vrste: a) pripravnike, b) redne obiskovalce in c) izvanredne obiskovalce. Pripravniki so oni učenci, kateri se še za časa ljudske šole pripravljajo za redni obisk tečajev in se hodijo v določenih prostih urah vaditi v ročnem kretanju pletarstva. — Redni obiskovalci so oni učenci, ki so dovršili vse razrede ljudske šole in ki vstopijo v stalni pouk z namenom, da se tu popolnoma iz-

urijo v pletarstvu in vrboreji ter po dovršenem pouku svoje znanje izkoristijo na tem polju domače industrije. Izvanredni učenci so oni obiskovalci, kateri so v pletarstvu že deloma izurjeni in samo še želijo izpopolniti svoje znanje. Sem spadajo tudi oni pomožni kmetijski delavci, ki se žele naučiti priprostih pletarskih del, da jih kot svoj postranski zaslužek izvršujejo v zimskem času. Tečaj na strokovni pletarski šoli traja tri leta in se vsako leto prične z mesecem septembrom in konča koncem aprila. Pogoji za vsprejem so sledeči: Sprejme se učenca vsaki čas, vendar je potrebno, da se prikladi pred začetkom učne dobe, t. j. pred 1. septembrom in vsaj do 20. avgusta. Priglasiti se je vodstvu c. kr. pletarske šole ali pa lokalnemu odboru te šole v Radovljici. Doprinese je krstni list ter izpričevalo dovršene ljudske šole. Istotako je potrebno izpričevalo županstva o navedeni in eventualno tudi zdravniško izpričevalo. Ponk v pletarstvu in vrboreji je brezplačen. Po dokončanem tečaju konec aprila bo vsakemu učenca prosto ali iti na počitnice ali ostati v pletarni ter si ondi tudi čez poletni čas s svojim do tedaj pridobljenim znanjem služiti novce. Strokovna šola v Radovljici je ustanovljena v prvi vrsti za obiskovalce radovliškega okraja, kateri imajo pri vsprejemu prednost, sprejemajo se pa tudi učenci drugih krajev iz Dolenjske, Notranjske, Primorske, Štajerske in Koroške. — Dostavek. Visoka c. kr. naučna uprava je pri ustanovitvi strokovne šole za pletarstvo in vrborejo v Radovljici imela pred očmi zgolj izboljšanje gnotnega položaja domačega prebivalstva. Ker so v radovliškem okraju dani vsi pogoji za uspešno vrborejo in se tudi po raznih vaseh tega okraja peča ljudstvo s pletarstvom na dosegljivi pripravi način, hotela je visoka c. kr. učna uprava z ustanovitvijo pletarske šole dati priliko, da se ta stroka domače industrije privede na višek modernega razvitka in tako postane nov vir domačemu blagostanju. Z ozirom na blagohotni namen visoke c. kr. naučne uprave, pozivlje podpisani lokalni odbor stariše in varuhe za ta pouk sposobnih otrok, da porabijo ugodno priliko, ki se nudi mladini v njen prihodnji blagor. Pletarstvo je obrt, ki se danes nahaja v najboljšem razvoju in delavci te stroke spadajo med najboljše plačane delavske moči današnjega časa. Podpisani odbor je pripravljen dati vsa nadaljna pojasnila tako glede sprejema učencev v pletarsko šolo, kakor tudi glede oskrbe istih ter pozivlje stariše in druge poklicane činitelje, da se zaupno obrnejo do njega. — V Radovljici, dne 17. julija 1907. Lokalni odbor c. kr. pletarske šole.

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

g Katol. slov. izobraževalno društvo v Dobu razvije v nedeljo, dne 28. julija svojo zastavo, ki je hvalevredno delo domače umetnice gdč. Ivane Wolgemut iz Škofje Loke. Visoka zastava nosi na temnomodri strani sliko slovanskih apostolov z napisom: Sveti Ciril in Metod, čuvajta slovenski rod; na jasnobeli strani je naslikan Zveličar kot sejavec božjih semen; geslo na izredno krasni trobojnici pa žari v zlatih črkah: Za vero, vedo in materno besedo. — Torej — naprej, zastava slave, naprej k omiki, Dob!

g Iz Mengša. Naše katoliško slovensko izobraževalno in podporno društvo je pred kratkim imelo tri predavanja. Dne 16. junija je govoril g. Vekoslav Ravnikar o zadružništvu. Gospod je nam v kratkih potezih jako

lepo pojasnil, kako potrebno je dandanes združništvo za kmetijski stan. Isti gospod je drugič predaval dne 23. junija o živinoreji. Bodi gospodu predavatelju na tem mestu izražena iskrena zahvala! — Dne 14. julija je govoril v našem društvu g. dr. Evgen Lampe o slavninarski zadrugi. Hvala mu! Nato je g. Lach, Szymanski, ki je prišel z g. predavateljem na shod, govoril v poljskem jeziku o krščanski organizaciji v kraljestvu Poljskem. Nato so tamburaši na čast dragemu gostu iz Varšave udarili nekaj lepih pesmi na tamburice. — Udje mlekarke zadruge so na obč. zboru dne 23. junija sklenili, da se bo kupovalo odslej mleko po tolšči. To je edino prav, kdor ima boljše mleko, naj se mu tudi boljše plača. Mleko bo preizkuševalo kmetijsko kemijsko preizkuševališče v Ljubljani. — Hranilnica v Mengšu lepo napreduje. Letos je vpeljala tudi tekoči račun in amortizacijo dolgog. Lansko leto se je dalo malo posojil, zato se je pa letos znižala posojilom obrestna mera od 5½% na 5%. Hranilne vloge se obrestujejo po 4¼%. Do julija je imela letos blizu 300.000 prometa. — Letina bo letos, kakor se kaže, srednja. Mnogo škode je napravil črv. Ponekod je vse spodjedeno.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g V naši telovadnici se zdaj nekoliko počiva, koncem avgusta pa se ima pričeti novo življenje. Med tem bo prišla nova bradlja, ker je sedanja premajhna. Tudi tamburaši se bodo do tedaj že naučili nekaj, da bodo pri jesenski veselici že lahko nastopili.

g Tamburaški klub ima 20 mladeničev, ki se pod vodstvom g. Jeločnika pridno vadijo.

g Novo mašo je zapel preteklo nedeljo g. Alojzij Brecljnik iz Zapuž. Slavnostno pridigo je imel domači č. g. p. Salvator Zobec. Tudi telovadci kličejo gospodu novomašniku: Na mnoga leta pri krepkem delu!

g Socialni demokratje. Velike slavnosti v Idriji smo se udeležili tudi zastopniki naše Čitalnice in telovadnega odseka. Ni nam žal, smo vsaj videli socialnodemokratsko svobodo v praksi. Surovo vpitje »proč od Rima« in pa naravnost divjaško obnašanje nas je potrdilo v mnenju, da so tem ljudem delavske koristi deveta briga. Za danes omenimo k temu le toliko, da naši socialni demokratje niso veliko boljši. Nedavno so našega somišljenika prav grdo napadli. Najbolj so jim na potu duhovniki in pa tisti, ki se zvesto oklepajo S. L. S. Čudno, da ti ljudje za svoje podporno društvo prosjačijo najbolj po duhovskih hišah. — Treba bo malo več pozornosti na te tiče!

g Veliko pomanjkanje delavskih moči za poljsko delo je pri nas, ker vse sili v mesto ali pa v tujino, kmet pa mora posle silno drago plačevati. Zato se kmetje z veseljem upanjem ozirajo na novo agrarno zvezo v državni zbornici. Da se bo čim prej moglo kaj doseči tudi za kmeta, zato le vsi kmetje v Kmečko zvezo.

g Neumen in grobokop svojega stanu je vsak kmet, ki se še drži liberalcev. Moral bo hočeš nočeš v — socialno demokracijo, ako se ne bo oklenil S. L. S. To se vidi pri nas.

g Žirovnikov ata se že prikupujejo socialnim demokratom. Večkrat se podajo v njihovo družbo, in ko je preteklo nedeljo šlo nekaj šišenskih socialnodemokratskih sokoličev — bilo jih je krog 20 — skozi Št. Vid, šli so jim Žirovnikov ata nasproti in iz šolskega vrta podali vsakemu sokoliču en »pušelj«. Ej, ej, kako je bilo to lepo!

g In ti sokoliči so nalašč trobili na vso moč ravno mimo farne cerkve, kjer se je vršila popoldanska služba božja. Ali so jim tako naročili Žirovnikov ata tam na šolskem vrtu, tega ne vemo.

Iz kranjskega okraja.

g V Šmartnem pri Kranju se hranilnica in posojilnica lepo razvija. V prvi polovici letošnjega leta je imela prometa nad 181.000 K. Hranilnih vlog je sprejela 62.104 K 61 v, posojil pa je dala v tem času 38.670 K 56 v.

g Birno so imeli v Šmartnem na kresni dan. Pri sprejemu škofovem je posebno omeniti vrlih stražniških fantov, ki so odlični s slovenskimi trakovi in zastavicami sprejeli vsjega pastirja pri kolodvoru na konjih in potem spremljevali do župne cerkve. — Zvečer je izobraževalno društvo napravilo škofu podoknico in zapelo nekaj lepih pesmic. Birmanec je bilo 280.

g Sitarica in žimarska zadruga se je osnovala v Stražišču. Izdeluje sita raznih vrst, postreže pa tudi z žimo za žimnice. Kdor rabi te vrste blaga, se mu bo dobro postreglo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Dobrova pri Ljubljani. V nedeljo, dne 21. t. m. se je otvorila na Dobrovi pri Ljubljani hranilnica in posojilnica »Rajfajzno-vega« zistema, ki je takoj pristopila k »Zadrugi zvezi« v Ljubljani. Za načelnika je bil izvoljen župnik A. Lovšin, odkorniki so še sledeči posestniki: Jožef Zorc, po dom. Malnar, Dobrova; Franc Zdešar, po dom. Lončar, Šujca; Franc Velkavrh, po dom. Hlapčon, Šujca; Franc Pretekel, Hruševje; Matija Plevnik, po domače Kušar, Podsmreka; Pavel Jerman, organist, Dobrova. Prvi vlogi sta vložila odbornika Velkavrh in Kušar. Ker je naše prebivalstvo zavedno in stoji gmotno dosti dobro, obeta nova hranilnica in posojilnica dober napredek. S tem se bo naša občina postavila v denarnem oziru na lastne noge in ne bomo več dajali dobička tujcem.

g Tržič. Tukajšnji cerkveni pevski zbor je 14. julija šel na božjo pot na Sv. Goro. Drugi dan je zbor jako izorno pel pri sveti maši, ki so jo darovali domači prečastiti gospod svetnik Fr. Špendal. Po sveti maši je zbor pel na vrtu več narodnih pesmi in potem še v slovo v cerkvi dve ganljivi Marijini pesmi. Ob 9. uri se je zbor pod nadzorstvom gospoda svetnika poslovlil od prekrasne Marijinega svetlišča in očetov frančiškanov in odkorakal proti Gorici, kjer je bil skupen obed in razgled po mestu. Med obedom so se zopet čule pesmi, ki jih je popeval veliki mešani zbor, na katerega je Tržič lahko ponosen. Vsa čast pevovodji in vsemu pevskemu zboru.

g Dravlje, 18. julija. Dne 18. julija popoldne ob 4. uri je začela goreti bajta Antona Kogovška. Hipoma je bila v ognju tudi njegova sosednja hiša. V par minutah je pogorelo vse do tal. Živino in nekaj opravbe so pač rešili, a zgorelo je mnogo vrednostnih predmetov, zlasti mnogo obleke. Domači so dobili tudi precej opeklin. Da ni bilo na mestu takoj domače požarne brambe in gasilcev iz Šiške, bi bil ta konec vasi sedaj kup pepela, posebno še, ker je ves čas pihal močan veter. Zažgali so otroci. Stariši, spravljate žvepljenke!

Dolenjske novice.

Iz ribniške doline.

d Struške novice. Zadnjič sem poročal, da je v našem občinskem odboru obstrukcija. Danes pa poročam, da so občinske volitve dokončane, kajti odborniki, ki so se branili dvakrat priti k volitvi, so se tretjokrat ustrašili kazni, katera se jim je vsakokrat naložila in so prišli k volitvi, nakar je bil izvoljen po-

prejšnji župan. Še pri nobenih občinskih volitvah ni bila naša občina tako razburjena in nikoli ni bilo še takega zanimanja za te vrste volitve kot letos. Prišlo je med nekaterimi do precej hudih konfliktov. Sedaj se je pa zopet povrnil prejšnji mir. Domači prepričani za to častno mesto je odstranjen. Zopet vlada hvala Bogu složnost in staro prijateljstvo, katero se je bilo nekoliko skalilo.

d »Slovenec«, ki ga je doslej prodajal bivši trgovec Vendelin Stare, se odslej dobiva v trafiki g. Antona Pelca (»pri Ulčarju«) v Ribnici. Toliko, da se vedo pridni čitatelji kam obrniti.

d Strašna nezgoda se je dogodila v Ribnici dne 17. t. m. Mlad deček, učenec III. razreda, je šel nabirat lipovo cvetje. Zlezel je na visoko lipo, a nesreča je hotela, da mu je spodrsnilo in priletel je s tako silo na tla na noge, da si je polomil obe nogi, eno celo dvakrat nad kolenom. Milo je bilo videti mladega ponesrečenca, ki so ga odpeljali v bolnišnico v Ljubljano.

d Pred nedavnim časom pa je zašla ponoči v vodo Helena Hamberger, žena pokojnega konjača, in utonila. Bila je vdana alkoholno in v deliriju nesrečno končala svoje življenje.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Umetna ura. Piše nam dolenjski obrtnik: Lepo šolsko poslopje v Kostajevici na Dolenjskem je dobilo na pročelju umetno uro, katera dela vso čast domačemu umetniku kot najnovejši izum v najpriprostejši obliki. Gospod Marko Borušak, urar v Trbovljah, se peča z urarstvom kot samouk od svoje mladosti. Pred leti je po dolgotrajnem trudu sestavil enako uro. Kostonjeviška je peto njegovo delo. Mehanizem sestavljajo tri kolesa, katera obenem tudi posredujejo, da se na valjar navija žica treh utežev. Posebno umetna iznajdba je nihalo, ki se gane v minuti šestdesetkrat natančno vsako sekundo enkrat. Nihalo ne sloni na osi, ampak na peresu, katerega proženje je komaj vidno. Na nihalu pa se komaj opazi glavni del cele iznajdbe, ki goni ves mehanizem. Ura ima dva zvonca, ki naznanjata četrtinke in ure. Prednosti, katere ima ta ura pred drugimi, so glavne te-le: Mehanizem je najpriprostejši in deluje najtočnejše. Po tej uri je mogoče napeljati na vse strani električne ure, ne da bi bil meh. najmanj moten. Vse te ure, ki so v zvezi z glavno, delujejo natančno. Kazalec kaže točno vsako minuto. V teh električnih urah ni nobenih koles, edino kazališče. V sredi je magnet, ki je zvezan po bateriji z glavno uro. Iz cerkvenega stolpa bi po tej uri dobile lahko celega mesta vse ure zvezo. Ne bilo bi jih treba nikdar navijati, edino baterija, kakor je za hišni telefon, se napolni s salmijakom na tri ali štiri mesece. Tudi mraz ali navadna letna vročina ne more škodovati tej uri. Cena ure je zelo nizka v primeri z umetnim in finim delom. Zeleti je, kjerkoli nameravajo novo uro za zvonic nabaviti, naj se obrnejo na tega domačina. Podpirajte ga z naročili, da se mu vsaj nekoliko poplača trud in s tem proslavi njegovo ime, kar v resnici zasluži. Pri tem podpiramo domače podjetje, kar je naša narodna dolžnost. Kdorkoli ima pa kaj zanimanja za to iznajdbo, naj si jo ogleda v Kostajevici. Šolski vodja gospod Pavšič pokazal jo bode drage volje, ker je tudi njegova zasluga, da je šolsko poslopje dobilo ta domači umotvor.

d V župniji Vošnjak so imeli pretekli teden (Urhov teden) v sredo jutraj in v soboto popoldne točo. Škode ni toliko naredila, kakor so se bali, dasiravno je bila prvokrat

kar pobelila. Šla je bolj med dežjem in mehka je bila. O da bi le ne bilo tega strahu za kmeta letos nič več! — Sejem Urhov v ponedeljek ni nič več tako dobro obiskan, ker so na Brezovem — takorekoč skrivaj — dobili nekaj sejmov in so enega ravno na soboto pred tem sejmom nastavili. Tega bo treba vsakega prestaviti, ker preje je bila v Polšniku prav dobra in živahna kupčija. Ako ima kak pošten in pameten trgovec veselje, lahko najde priliko tu gori v Polšniku, samo pride naj, pogleda in kupi hišo, kjer je že več časa prodajalna. — Prvo nedeljo v avgustu bo pa pri nas posebna slovesnost. Priidite torej, častilci presvetega Srca Jezusovega!

d **Krška okolica.** Po časopisju se zadnji čas veliko poroča o toči, kako zdaj tu zdaj tam uniči polja in vinograde. K nam, hvala Bogu, dosedaj še ni prišla v posete ta ledena botra in upamo tudi, da ne pride; je pač lani prav po mesarsko posekala vse, kakor menda drugje nikjer. Sadija bo letos jako malo, osobito jabolk in sliv ne bo, pač pa orehi izvanredno lepo kažejo, nad vse lepo pa kaže vinska trta. Ako ne bo toče in kakih drugih nesreč, potem smemo pričakovati prav veselo jeseni. K temu pomagaj dobri Bog!

d **Z Rake.** Koncem prve polovice tega meseca smo imeli v fari velik požar, in sicer na Kržiščah, pol ure od Rake. Zgorela so precej obširna poslopja posestniku Jan. Šiškotu, tako da mu ni od stanja ostalo ničesar drugega, kakor kašča. Žrtev ognja je postalo tudi enajst svinj in dve kravi. Rešiti ni bilo mogoče ničesar, ker večina ljudi je bila pri delu na polju. Da se požar ni razširil po vasi še naprej, se je zahvaliti edinole požrtvovalnim ljudem, ki so na vse kriplje zabranjevali škodoželjno mu pot. Ognjene iskre, ki so plavale visoko po zraku, so zažgale na sosednjem Golem vrhu tudi Šlajnarjevo kočo, ki je pogorela. Ogenj je zanetil Šiškotov otrok, ki je star komaj štiri leta. Posestnik je skrajno potreben pomoči. — Ker že poročamo o požaru, naj še poročamo o neki drugi stvari, o kateri se je že mnogo govorilo, oblalo in tesalo, nazadnje se pa prav nič skovalo; mislim namreč na požarno brambo. Skoro me mine leto, da bi ne imeli kakega požara v fari, a vendar to ne vzdrami nekaternikov, da bi začeli istinito misliti na ustanovitev lastnega tolikanj potrebnega društva. Za to posel sposobnih fantov in mož je v fari dovolj, denarja bo tudi menda (?). Zato korajžje pa na delo. Želeti bi bilo, da bi se te besede ne razgubile, kakor glas vpjočega sredi Sahare, ampak da bi se že enkrat z glavo in srcem začelo delati za to, in sicer resno. Vse ovire moramo premagati, da to dosežemo, s samim govorjenjem bi čakali na ognjeglasno društvo morda dalj časa, kakor je Noe tesal barko.

d **Požar.** Treščilo je dne 9. julija tega leta v gospodarsko poslopje Franc Longerja in Ign. Urbančiča na Iglenu, župnije Trebnje na Dolenjskem. Omenjena pogorela se prav pristrčno zahvaljujeta vsem gasilcem, posebno požarnim brambam iz Velike Loke in Trebnjega, kjer sta z največje vneome oženj omejili in pogasili. Nadalje se zahvaljujeta vsem dobrotnikom, kateri so nepričakovano obilno pripomogli, da se pogorela poslopja zopet nadomestijo z novimi.

d **Lokvica,** dne 15. julija 1907. Kako je bilo vse živahno in veselo celo pomlad in poletje, misleč in upajoč na dobro letino poljsko, a še bolj pa vinko, ker vinogradi obetali so nam letos izredno trgateg. Nedavno od tega rekel je neki izvrstni viničar, da se ne spominja, da bi bili kdaj tako veliki grozdi in tako trte obložene. A up in nada splavala je nam po vodi. 15. t. m. ob tri četrta na 2. uro popoldne vsula se je toča, katera se je nepre-

nehoma vsipala in klestila 25 minut. Škoda je ogromna. Koruza je vsa sesekana. Grozdne jagode so otolčene in presekane. Stari ljudje pripovedujejo, da ne pomnijo take toče od leta 1875. Ker so glavni naši dohodki v vinogradih, kateri so pa sedaj tako poškodovani, se obračamo in prosimo v prvi vrsti na našega gospoda državnega poslanca in na vse druge gospode poslance, da nam priborijo kako pomoč in podporo, ker škoda je res ogromna.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

d **Iz Vrabč.** Mladeniško katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi dne 4. avgusta tega leta zabavno veselico z igro in prosto zabavo na korist društva. Predstavljali bodo igri »Zamujeni vlak« in »Kovačev študent«. Se mlademu društvu želimo obilo uspeha. Le naprej! Iz malega raste veliko!

n **Učiteljska konferenca.** Dne 6. julija so imeli učitelji iz postojnskega okraja svojo okrajno konferenco v Vipavi. Toliko učiteljev skupaj še nismo kmalu videli mi Vipavci. Kar strah nas je bilo malo, ker toliko učenih gospodov in gospodičen skupaj videti, to pač ni malenkost. Zlasti pa je bilo tesno pri srcu nam »klerikalcem«, ko smo zrlili toliko trumo svojih »prijateljev« skupaj. No, pa je vse minilo brez večje nesreče. Pa zastave so vihrale po vipavskem trgu na konferenčni dan. Izobesil je zastavo Hrovatin, da so učitelji vedeli, kje se dobi dober »gabelfrištik« ali predkonferenčni. Razobesil je zastavo gostilničar Hrib, ker je mislil, da bodo učitelji prišli k njemu na pivo. Razobesil je zastavo očka Mesesnel, in sicer zato, ker se to »šika« ob takih slovesnostih. Kar tri zastave pa je razobesil grof Lanthieri. Eno zato, ker je predsednik krajnega šolskega sveta, drugo zato, ker so imeli učitelji banket v njegovem hotelu, tretjo pa zato, ker je bil povabljen na konferenco in smel cele tri ure poslušati učiteljsko modrost. Nekaj čudno-slovesnega se je pripetilo na banketu. Vstal je znani učitelj Cesnik in predlagal, naj se pošlje brzobjavna zahvala na Dunaj gospodu državnemu poslancu — vsi boste rekli: »Kaj ne, Jakliču, njihovemu kolegu, so brzobjavili, da se čutijo vsi počaščene, da je eden njihovega stanu dosegel poslansko čast?« Slabo meril in nič zadel. Poslali so brzobjavko gosp. Hribarju in podpisali so se »pokorno učiteljsstvo«. Podpisali so razven par prav vsi. No, če prihaja beseda »pokoren« od besede »pokora«, potem nimamo nič zoper to, ker je že zadnji čas, da se začno pokoriti za svoje liberalne grehe; če pa pomeni beseda pokoren toliko kot hlapčevsko vdan, potem pa sicer tako ponosne gospode pomilujemo, da so klonili tako nizko svoj tilnik. Če še omenimo, da so se nekateri okoli pol 11. ure zvečer vračali čez St. Vid proti Postojni in da so bili med njimi eni precej glasni (zlasti gospodične), »eni pa že precej nestanovitni«, upamo, da smo storili svojo častniškarsko dolžnost, ker smo oteli ta velevažni dogodek v slovenski zgodovini pozabnosti.

n **Obsojen** je bil v Ljubljani Alojzij Čuk na štiri mesece ječe, ker je udaril na Deklevovem volivnem shodu s kamnom Švagelja, hudega liberalca iz Lož. Prav ta Švagelj pa je pobil s kamnom očeta imenovanega Alojzija Čuk tako, da je padel in omedlel in izgubil veliko krvi. Toda čujte in strmite! Alojzij Čuk bo zaprt, Švagelj pa hodi prost okoli, nobeno državno pravdnštvo ga ne vidi. Mi nimamo nič zoper to, če bo Alojzij Čuk za-

prt, naj bo kaznovan, če je to zaslužil, odločno pa ugovarjamo proti dvojni meri. Za vse enaka pravica! En cesar za vse, enaka pravica za vse! Ljudstvo je ogorčeno nad takim početjem!

n **Iz Podrage.** Dne 11. julija je bilo celodnevno češčenje v Podragi. Obhajanih je bilo nad sto in ljudstvo je prav pridno molilo. Kako so že pisali naš škof v zadnjem »Škofijskem listu«? »Dokler se bo to godilo, dokler se bodo verniki z živo vero in gorečo ljubeznijo bližali temu zakramentu, vsi sovražniki ne bodo mogli pogubiti naroda — do krvi, do mučeništva se bodo ustavljali sovražnim nakanam. Dokler so bo to godilo, se nam ni ničesar bati...« Dokler se bo v Podragi to godilo, je vse upanje, da tudi v Podragi prodre v kratkem času katoliška misel v cellem obsegu in da noben liberalni kandidat ne dobi nikoli več večine. — Dne 14. julija pa je priredilo podraško izobraževalno društvo veselico. Veselica je vrlo dobro uspela; igrali so izborni in tudi v petju smo opazili velik napredek. Prav tako. Naše geslo bodi: Naprej! Z Bogom za ljudstvo! Kdor ne napreduje, nazaduje.

Idrijske novice.

n **Idrijska slavnost.** Dne 14. t. m. je bil res slavnostni dan za nas idrijske delavce. Vršilo se je blagoslovljenje nove zastave naše »Katoliške delavske družbe«. Prejšnji večer smo napravili serenado kumici, blagorodni gospe Albinji Trevnovi. Nasprotnike je to strašansko peklo, zato so pa tudi izlili svojo jezo, kar so jo le mogli. Že v soboto zvečer je zbral naš debeli Tonček svoje mlade pastorkice in naš lepi Julče pa svoje plavordeče sokolčke ter sta z njimi izkušala serenado razbiti, a ni bilo mogoče. Suroveži so se zaleteli v našo maso, a ker se jim ni posrečilo, nas premakniti, so začeli med petjem in godbo vriskati, žvižgati ter na vse surove načine svojo oliko kazati. Petje in godba se je vsejedno izvršilo. Tudi naši električni razsvetljavi ni bila naša serenada po volji in je izlila svojo jezo tako, da je po cellem mestu med serenado ugasnila. Serenada je minula, a pastorki in sokolčki še niso mirovali, šli so namreč pred hišo »Katoliške delavske družbe« ter tam razsajali, piskali in cviliili. Žendamerija in policija je pa mirno gledala razgrajče. V nedeljo dopoldne, ko smo šli v cerkev k sveti maši, pri kateri je bila zastava blagoslovljena, nas je pričakala zopet ta surova sodrga ter začela zopet vpiti in razgrajati, popoldne, ko smo imeli veselico, so prišli na cesto nasproti vrtu gospoda Didiča ter so vpili, vriskali, piskali na piščalke, katere je njim posodil isti dobrotnik trgovec pred šolo. Na večer so dobili menda po pošti Ferjančičeve kravje zvonce, da so z njimi zvonili ter spremili vsakterega do doma. Nekdo se je celo toliko drznil, da je kamenle metal na nas na vrtu, katera stvar je že pri sodniji. Tako so pokazali naši socialnodemokratski naprednjaki, kaj da znajo, mi smo se pa veselili ter se jim smejali, ker vemo, da opičarji ne znajo drugega, kakor ljudi zmerjati in napadati.

n **Strašen vihar** je uničil Matevžu Vončina po domače Navršerju v Gorenji Kanomli vsa gospodarska poslopja in gospodarsko orodje, kakor vozove, pluge, brane, mlatilnico, slamoreznico itd. Škode je napravil vihar gotovo 14.000 kron. Mož je zadolžen in nesrečen v družini, ker ima še dva živa slepa otroka.

n **Kaj bode storila »Slavija«?** Tako povprašujejo ljudje, ker je nesrečni Navršar bil že dolgo vrsto let zavarovan pri »Slaviji«.

n **Pri strašnem viharju** je bila še sreča, da niso bili ubiti trije dečki, ki so spali na

hlevu. Vihar jih je odnesel v zaboju, v katerem so spali, pod hlev, da ni nanje padalo kamenje in ostreže. Dobro so morali delati angelji varuhi.

n Gruđen še ni izposloval za cesto na Vojško določene podpore, ki je deželni odbor že nekaj let sem ni plačal županstvu na Vojškem. Če za tožbe najema notarja, naj bi vendar tudi naprosil notarja, da bi pisal deželnemu odboru, naj izplača omenjeno podporo. Od tožba nima ljudstvo nobenega dobička, marveč mu je treba dati podpor, zato na delo, očka Zagoda, drugače je skrajni čas, da bo vas treba pomesti tudi iz cestnega odbora, če že sami nočete odložiti te službe.

n Kanomljani so začeli godrnjati! V naši grapi je govoril župnik iz Vojškega o popravni ceste. Gruđen ga je tožil, češ, da ga je žalil v dotičnem govoru. Mi Kanomljani pa pravimo: Gruđen kot načelnik cestnega odbora, usmilite se vendar naših juncev, da ne bodo toliko trpeli na tej zanemarjeni cesti, ki je pravzaprav podobna kakim »gonjam«.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz vrhniške okolice. Kakor veste, se pri nas sedaj že skoro tri leta bojujemo z občinskimi volitvami in sedaj so se pa nekateri vrhniški gostilničarji, mesarji in trgovci zmenili, da nas kmetov ne marajo v občinskem zastopu, ampak pravijo, kmetje nas ne bodo komandirali, ampak mi kmete. Jeze se tudi, da mi kmetje beremo politične liste, in pravijo, da bi bilo najbolje, če bi nobeden kmet in delavec nič ne bral, da bi jih potem lahko tako vodili, kakor so ž njimi delali še pred dvajsetimi leti. No, pa ker smo se po dvajsetih letih tudi mi kmetje iz raznih podučljivih časopisov nekaj naučili in ko se nam je preskrbelo, da tudi za silo tudi o politiki nekaj vemo, ne bodo več ljudje, kateri so od naših žuljev obogateli, z nami kmeti pometali, ker ne živimo mi od vrhniških gostilničarjev, mesarjev in trgovcev, ampak ti od nas. Mi si bomo že zbrali take gostilničarje in trgovce, kateri niso zoper nas kmete, kajti mi si za svoj težko prisluženi denar v sedanjem času lahko drugod svoje potreščine nakupimo in se ne pustimo za norce imeti od tistih vrhniških obrtnikov, ki so proti nam. Naš kmečki stan vzdržuje druge stanove in kdor je zoper nas, smo mi proti njemu. Tudi v take gostilne ne bodo zahajali, kjer imajo »Slovenski Narod« in kadar kak kmet pride, mu pa nalašč pokažejo kakega starega »Slovenc«, in »Narod« skrijejo. Mi se bomo le vedno držali takih mož, kateri kmetu pomagajo in tudi njemu dobro žele in svetujejo, ne pa tistih, kateri od kmeta težko prisluženi denar jemljejo in nazadnje proti njemu delajo. — V soboto je po naši okolici, posebno po Zaplani, vse poljske pridelke uničila toča. Padala je debela kot kurja jajca. Že stari ljudje kaj tacega ne pomnijo. Prosi se od naših gospodov državnih poslancev nujne pomoči. Škode je nad šestdeset tisoč kron.

d Iz Hotederšice. Prostovoljno gasilno društvo iz Hotederšice priredi javno veselico v nedeljo, dne 28. julija, popoldne ob 2. uri na vrtu gospoda Korčeta. Vspored: 1. Sprejem gostov; 2. godba; 3. srečolov; 4. zvečer čarobna razsvetljava; 5. šaljiva pošta in prosta zabava. Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo novega gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

n Iz Trnja. Dne 1. julija smo pripeljali na lepo okrašenih vozovih novi oltar sv. Trojice za Trnje in novi oltar sv. Nikolaja za Paličje. Oba oltarja je izdelal gospod Vurnik iz Radovljice. Oltar sv. Trojice je v spodnjem delu ves kamnit, nastavek in podobe le-

sene. Oltar sv. Nikolaja je ves kamnit, v gotiškem slogu. Obojno delo je vsestransko umetniško narejeno. Posebno lepo sta napravljena v Trnju dva kerubina. Delo je po lastnem načrtu gospoda Vurnika narejeno. Vsa čast gospodu umetniku! Da nam posvetijo oba oltarja in novo cerkev v Trnju, so se Prevzvišeni k nam pripeljali dne 6. julija. Sprejeli smo Prevzvišenega kolikor je delo dopustilo, šolski otroci, Mar. družba in domača duhovščina z duhovnjani. Drugi dan 7. t. m. so Prevzvišeni ob udeležitvi 13 duhovnikov ter velike množice ljudi posvetili novo cerkev in novi oltar. Po sveti maši so podelili 81 otrokom zakrament svete birme. Drugi dan so posvetili v Paličju novi oltar sv. Nikolaja. Hvala vsem dobrotnikom, ki so darovali, da se je nova cerkev in oltar postavil. Za to lepo slovesnost so si vsi prizadevali, kolikor so mogli, fantje, možje, žene in dekleta. Fantje so mlaje postavljali, dekleta vence pletle. Cela duhovnija sv. Trojice, Trnjani, Paličani, Klenjani so pokazali, da ljubijo svojega višjega pastirja ter da so vdani sveti katoliški cerkvi. Kameniti tabernakelj dobimo o Velikem Smarnu. — Predstavljena je učiteljica gđna. Katarina Smerdel v Senožec. Ostane pri nas učiteljica gđc. Angela Cerar. Vsi ljudje so tega veseli. Bodi tudi povedano, da so se pri sprejemu Prevzvišenega šolski otroci udeležili sprejema brez šolske zastave, katero je imela g. voditeljica K. Smerdel zaklenjeno. — Letina bo srednja, sena po malem.

n Strela ubila. V soboto zvečer 20. julija je ubila strela Vičičevega hlapca Fr. Posega iz Postojne. Med nevihti je peljal gnoj na polje in med tem, ko ga je z voza razkopaval, je udarila strela vanj. Priletela mu je od zadaj na glavo, kjer mu jo je močno razpraskala. V rokah je imel dobro jeklen kramp, in pravijo, da je strela nanj vlekla. Puh je omamil tudi enega konja, drugi pa ni nič občutil. Treska in hudega vremena — reši nas, o Gospod!

n Tifus v Postojni. O naši bolezni, ki še vedno razsaja v Postojni, se zdravniki prepirajo, ali je tifus ali ne. To je pravda za oslovo senco; na imenu ni nič ležeče, to pa je gotovo, da je huda reč, če bolnike vročina kuha do 40 stopinj in še čez, in se nekateri tudi mešajo in čutijo hude bolečine v trebuhu. Ko to pišemo, je umrl šele en bolnik, namreč Emilija Burger, hči hotelirja Alojzija Burger.

Zborovanje S. L. S. na Vrhniki.

V nedeljo, dne 21. t. m., je bilo na Vrhniki veliko politično zborovanje v dvorani vrhniškega »Katoliškega doma«, ki je bila natlačeno polna. Zborovanje je otvoril in vodil g. Matevž Sušnik, ki naznanja, da se gre danes pred vsem za izpopolnitev naše organizacije na Vrhniki in v vrhniški okolici. Namerava se ustanoviti »Kmečka zveza« za vrhniški sodnijski okraj, izvzemši horjulsko dolino, in pa »Splošno delavsko izobraževalno in podporno društvo«. Državni poslanec gospod Jožef Gostinčar se zahvali vrhniškim volivcem na zaupanju volivcev S. L. S. pri zadnji državnozborni volitvi. Govori o nujni potrebi, da se združujejo v sedanjih časih razni stanovi po družtvih, ker je tako omogočeno posameznemu državljanu, da sodeluje po svojem društvu bodisi v občini, bodisi v deželni ali pa državni postavodajalni zbornici. Zdrževati se morajo vsi stanovi in pred vsem delavski stanovi: kmečki, obrtni in delavski stan. V nameravani »Kmečki zvezi« naj zavladava živahno veselo življenje za blagor kmečkega stanu. Državni poslanec Jožef Gostinčar nato obrazloži, da se je ustanovil »Slovenski klub« zato, ker niso hoteli imeti poslanci S. L. S., goriške »Sloge« in »Štajer-

ske kmečke zveze« nič skupnega z liberalnimi poslanci. (Burno pritrdjevanje in klici: Prav ste storili!) Poslanci v »Slovenskem klubu« so vložili že več predlogov kakor tudi interpelacij v korist svojim volivcem. (Ploskanje in živio-klici.)

V soboto popoldne je napravilo veliko škode v vrhniškem sodnijskem okraju neurje, ki je obiskalo vaš okraj. Poročalo se mi je, da je padala toča, kakoršne 88 let stari ljudje ne pomnijo. Posebno veliko škodo imajo posestniki razorski, zaplanski, kurenski, oni na Štorževem griču in drugi. Samoobsebi je umevno, da vložim že jutri v državnem zboru nujni predlog za podporo oškodovanim posestnikom. Končno pozivlja zborovalce, naj vneto delujejo za načela S. L. S. (Burno pritrdjevanje.)

Predsednik shoda g. Matevž Sušnik predlaga nato zaupnico g. dr. Šusteršiču in poslancem v »Slovenskem klubu«, ki se sprejme z velikanskim navdušenjem. Govori še nato o nameravani »Kmečki zvezi«. Izvolil se je pripravljavni odbor, ki naj predloži pravila oblasti v potrditev.

O potrebi delavskega združevanja govori nato Moškerc, ki poda sliko delavske organizacije v starem, srednjem in novem veku. Navdušuje vrhniško delavstvo, naj se organizira v delavskem društvu, ki se ustanavlja danes tu. Govornik opiše socialno demokracijo, kakršna je v resnici. Po njegovem govoru se izvoli pripravljavni odbor, ki mu je dolžnost, da predloži oblastim v potrdilo pravila namestnega delavskega društva na Vrhniki.

Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključijo predsednik gospod Sušnik zborovanje.

n Strela na Butajnovi. V soboto, dne 20. julija je udarila strela na Butajnovi v poslopje posestnika Franceta Bradeško, po domače Camernik. Vas z raztresenimi hišami leži v hribih dobro poldrugo uro od Polhovega gradca, kjer je gasilno društvo. Nekaj gasilcev je pohitelo na pomoč. Prišli so sosedje od blizu in daleč gasiti. Ogromnemu trudu, pri katerem je bil posestnik T. Sušnik celo enkrat v smrtni nevarnosti, se je posrečilo rešiti, kar se je sploh dalo. Pogoreli pa sta do tal hiša in gospodarsko poslopje, v hlevu so zgorela tri teleta, ki jih je strela omamila. A nesreča še ni mirovala. Drugi dan, nedeljo popoldne, je z visokega Smolnika s cerkvice sv. Lovrenca, zopet javil plat zvona tužno vest, da nekje gori. Cerkvenik s Smolnika je z močnim glasom brez daljeglasa, katerega bi za take slučaje potreboval, klical doli v Polhovi gradec, da gori pri Pustovrhu Janezu na Butajnovi. Zopet so leteli gasilci v hribe. Strela je udarila v velik vezan kozolec, na katerem je bilo poleg drugega okoli 100 centov sena. Pogorel je čisto. V primeri z velikansko škodo sta bila oba zavarovana za neznatne svote.

Štajerske novice.

Š Zlato mašo praznuje dne 30. t. m. ptujski prošt č. g. J. Fleck.

Š Matura na c. kr. gimnaziji v Mariboru pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika dr. Karola Rosenberga se je vršila od dne 15. do 20. julija t. l. Udeležili so se je vsi letošnji osmošolci, 48 po številu, največje število tukajšnjih maturantov, odkar obstoji gimnazija. Uspeh se sme imenovati zelo dober in povsem časten za gimnazijo, kajti zrelostni izpit je prestalo 11 učencev z odliko, 34 s povoljnim uspehom, eden je reprobiran za dva meseca, in dva za eno leto. Po narod-

nosti je bilo 37 Slovencev in 11 Nemcev, med odličnjaki 9 Slovencev in 2 Nemca. Odličnjaki so: 1. Grobelnik Ludovik iz Šmiklavža pri Slov. Gradcu; 2. Hrovat Anton iz Šmarja pri Jelšah; 3. Kos Josip iz Velike Kaniže; 4. Košan Ivan iz Maribora; 5. Kranjc Marko iz St. Petra pri Mariboru; 6. Primus Josip iz Wartberga; 7. Schmidl Karol iz Maribora; 8. Steinfelder Frančišek od sv. Ane na Krembergu; 9. Šlibar Frančišek iz Prekope pri Vranskem; 10. Umek Mihael iz Pišec; 11. Živostnik Pavel iz Starega trga pri Slov. Gradcu.

š **Duhovske vesti.** Čast. gosp. kaplan F. Lorbek v Grižah je dobil faro Sv. Primoža na Pohorju. — Č. g. kaplan Jož. Ozimič pride iz Nove cerkve v Griže. Č. g. dr. Krulc, kaplan pri Sv. Magdaleni, postane mestni kaplan v Mariboru. Na njegovo mesto k Sv. Magdaleni pride č. g. I. Zolger, kaplan pri Sv. Križu pri Slatini.

š **Zreče,** 21. julija. Gospod Ljudevit Tribnik slušuje pri nas že osemnajst let kot nadučitelj in za sedaj je tudi županov namestnik. V pogledu na obilne zasluge za naš kraj ga je občinstvo zastopništvo izvolilo za častnega občana. Danes so mu odborniki izročili dotično diplomu. Slavnost se je nameravala opraviti s posebno šolsko slavnostjo. Pa odlikovanec je priklenjen na bolniško posteljo. Vsled tega se je počaščenje vršilo bolj na tihem. In pač vsakdo, ki pozna vrlega moža, bo rad pritrdil besedam gospoda župana Winterja, ki je v svojem govoru med ostalim želel, naj bi bolnik zopet popolnoma okreval! Dal Bog!

š **Dr. Plojevo glasilo o Marijinih družbah.** O shodu Marijinih družb v Svetini pri Celju, ki se bo vršil prihodnji ponedeljek, piše dr. Plojevo glasilo »Domovina«: »Na takih »shodih« se navadno nič prida ne godi in ne sliši...

š **Deželna zveza za tujski promet na Štajerskem** izda posebne znamke s slikami štajerskih krajev za one trgovce in zasebnike, kateri si dopisujejo s trgovci in znanci v tujih krajih.

š **Obsojeni dihurji.** Velike ljubitelje ptuje perutnine je sodilo mariborsko okrajno sodišče. Prisodili so Andreju Zobru osem mesečno, Jeri Kehrlinko 6-mesečno in Jožetu Zobcu dvemesečno težko ječo.

š **Shod »Nemške evangelijske zveze za vzhodno marko«** je napovedan 15. avgusta t. l. v Mariboru.

š **Ker je razbil čeljust** Jakobu Petroviču, je prisodilo mariborsko okrajno sodišče 41-letnemu oženjenemu čevljarju Štefanu Lubecu šestmesečno težko ječo.

š **V konkurzu** je Aleksander Gašper Linniger, lastnik mariborske komislijske trvdke A. C. Linniger.

š **Ker se je ustavljal orožnikom** so prisodili 23letnemu Štefanu Soršaku 3mesečno težko ječo.

š **Z nožem je sunil očeta** v prsi 21letni R. Pudsiček. Sedel bo za to dva meseca v težki ječi.

š **Lep parček ujet.** V Gradcu so v neki gostilni prijeli že večkrat kaznovanega čevlarskega pomočnika L. Juvana, katerega je ovadila njegova ljubimka Marija Lahner radi nevarnega pretenja. Toda prišlo so na dan še lepše stvari. L. 1905. in 1906. sta Juvan in Lahner po Nižjem Avstrijskem, Solnograškem, Koroškem, Kranjskem in Štajerskem prodajala navadni cement za čistilni prašek kg do 2K, s čimer sta utržila približno 2000 kron. S tem denarjem sta udobno živela nad eno leto. Ko jima je »bec« začel pohajati, sta v Solitudi nekoliko iz nevednosti — postavile v boj proti Ogrski, da imajo celo ogrski denar za »fovš« in ga nočejo sprejemati. Ljubljani-

nogradu vlomila v prodajalno prekajevalca mesa Rohreggerja ter odnesla 168 kron. Naravno, da je policija ujela tudi njo ter parček odpravila v kletko pri deželnem sodišču.

Koroške novice.

k **Velike vojaške vaje na Koroškem.** V Celovcu se mudi že več dni komisija, da končno vse uredi za cesarske vaje meseca septembra. V komisiji so gg.: dvorni stavbeni nadzornik Schebeck, dvorni živinozdravnik Hanbeck in dvorni ceremonijski koncipist baron Lütgenorff, major generalnega štaba Kreschitzky, stotnik Vogl in nadporočnik Funk za definitivna stanovanja in hleve v Celovcu in St. Vidu ob Glini. Popravljajo in urejajo tudi ceste in pota v okrožju, kjer bodo vaje. Dela v celovškem dežel. dvorcu, kjer bo stanoval cesar, so v polnem tiru kakor tudi v Schreinerjevi vili v St. Vidu ob Glini, kjer bo stanoval nadvojvoda Franc Ferdinand. Na vrtu celovškega deželnega dvorca postavijo velik šotor v katerem bodo cesarske pojedine. V Celovcu bodeta stanovala tudi nadvojvoda Friderik v deželnovladnem poslopiju in nadvojvoda Leopold Salvator v knezoškofijski palači. Hlevi bodo v dragon-ski in artiljerijski vojašnici. Vaj se udeleži prostovoljni avtomobilni oddelek, vojni minister fcm. Schönaich, minister deželne brambe fcm. Latscher, namestnik višjega poveljnika deželne brambe fcm. Parmann, kavalerijski in deželne brambe nadzornik in vsi vojaški atašaji inozemskih zastopstev na Dunaju. Da zagotove provijant, je došel iz Lila v Celovec dvorni gospodarski ravnatelj pl. Prileszky s tajnikom baronom pl. Stifftom.

k **Koroška umetniška razstava** bo otvorjena od 1. do 10. avgusta v šoli na Benediktinskem trgu od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Vstopnina v nedeljo in četrtek 60 v, ostale dni 1 K.

k **Obrtna in industrijska dela** so razstavljeni v celovškem »Rudolfinu« od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—4. ure popoldne. Ob nedeljah je otvorjena razstava dopoldne.

k **Poroka.** V torek, dne 23. t. m. se bo na Humu pri Rožeku g. dr. Ivan Arnejc, c. kr. gimn. suplent v Ljubnem poročil z gđc. Irnico Prettenhoferjevo iz Gradca.

k **Osebn vest.** Odvetniški kandidat dr. Josip Oblak, je vstopil v pisarno slovenskega odvetnika g. dr. Ferd. Müllerja v Celovcu.

k **»Deseti brat«** v Celovcu. V nedeljo, dne 4. avgusta priredi celovško delavsko društvo narodno igro »Deseti brat«.

k **Zanimiva obravnava** se je vršila prošli petek pred okrajnim sodiščem v Dobri vasi. G. dr. Janko Brejc, odvetnik v Celovcu, je tožil radi žaljenja časti onega zloglasnega dr. Krassnigga iz Železne Kaplje, ki je 5. majnika vodil v zvezi s Koroščevim Pepčkom nemčursko bando na zborovanjih v Železni Kaplji in Žitari vasi. Dr. Krassnigg je žalil dr. Brejca z raznimi psovskami, kakor »Feigling« itd. Obenem je pa tožil tudi dr. Krassnigg dr. Brejca in še nekaj slovenskih kmetov; dr. Brejca, češ, da ga je smatral za »Strasenravarja«, ker mu je v silobranu nastavljal revolver. Obravnava se je vlekla strašno dolgo, a končno je dr. Krassnigg po posredovanju sodnika in dr. Brejčevega zastopnika dr. Müllerja, odvetnika v Celovcu, pristal poravnavo in sicer pod sledečimi pogoji: tožnika umakneta svoji tožbi, dr. Krassnigg prekliča pred navzočimi pričami razžalitve ter obžaluje, da jih je storil, plača 100 kron za slovenski kulturni namen, katerega določi g. dr. Müller in

tudi vse stroške. Dr. Krassnigg, katerega ves nastop kaže skrajno zagrizenost in značaj rabiatnega nemškega burša, je torej vlec poravnavi prav občutno prizadet.

k **Bolnik zdravnika ugriznil.** V Beljaku je ugriznil neki bolnik dr. Hocka, ko ga je ta ravno operiral. Dr. Hock je vsled tega težko obolel.

Iz raznih krajev.

Slovenske vesti iz Amerike. Rojaka Antona Šepica sta nevarno zabodla dva Kranjca, katerih imeni še nista znani, ker ranjenec ne more govoriti. — Kako lepi ljudje so v uredništvu »Glas Svobode«, dokazuje to, da po »Amerikanskem Slovincu« Konda in Kaker niti svojih otrok nista dala krstiti. — Umrl je v Jolietu v ondotni bolnišnici Matija Rogina v starosti 50 let, doma od Nerajca pri Dragatušu na Dolenjskem. V Ameriki je bival 22 let. — 79-letnico je obhajal v Jolietu J. Stukel, ki se je svojčas boril na Laškem pod Radeckim. Mož je še vedno čil in zdrav. — Istotam je utonil Charles Podnar, star šest let. — Smrt je ugrabila v Milwaukee Antona Plešca iz Ljubnega na Štajerskem. — Na Janeza Baloha iz Hotedersice pri Idriji, je v Flemingu, Kansas, padla velika množina kamenja in ga tako poškodovala, da je še isti dan umrl. V Ameriki je bival 18 let ter zapušača ondi soprogo s šestimi otroci. — Nevarno obolela sta v Calumetu St. Pavličič in Peter Judnič, vendar je upanje, da okrevata. — Poročila sta se istotam Svetič iz Lukovega Dola in M. Vuk od Severina. — V 23. letu je umrl v Clevelandu Matija Jurca iz Cerknice. — Angleži so gostilničarju Gričarju v Clevelandu, ko je šel meniat denar, izpraznili blagajno ter vzeli seboj 700 dolarjev. — Nesreča je zadela Ivana Logarja v Collinwoodu. V soboto je otvoril gostilno, v ponedeljek pa mu je pogorela, kar mu je povzročilo občutno škodo. — Ponesrečil se je pri delu v Bridgeportu Ivan Perko, da je bil na mestu mrtev. V največji bedi žaluje za njim vdova z osmero otroci. — V Calumetu se je po triletnem obstanku razpustilo društvo »Slovenija«. — V clevelandski bolnišnici je umrl 18-letni Kastelic. Ker niso vedeli niti za bivališče, niti za sorodnike, je ležal štiri dni v mrtvašnici. — Poroke: Jakob Lunder iz Velikih Lašč z Nežo Lesar iz Brež pri Ribnici; J. Levstik od Sv. Gregorja z Ang. Kaplan iz Ribnice; And. Lužar iz Boršta pri Cerklih z Marijo Kerkovič iz Boršta pri Cerklih. — Pozor rojaki! Neka lopovska družba v New-Yorku ali v okolici, skrivajoč se za imenom Anton Dite, zopet vabi naše rojake na naročbo »Črni bukev« in »Kolomanovega žegna« ter jih hoče s tem pripraviti ob težko zaslužene novce. — V Lyonsu, Iowa, je 23. junija pel novo mašo naš rojak John A. Štefanič. Rojen je bil v Metliki ter že kot osemleten deček prišel v Ameriko. Svoje študije dokončal v papeževem sementišču »Jožefišče«. — Umrla je v San Francisku, Kal., 21. junija Neža Jurjevič iz Dragatuša. Stara je bila 38 let. Pokopal jo je slovenski župnik č. g. Turk. — Ponočni čuvaj v Elyju, Anton Kobetič iz Kvasice pri Črnomlju, se je v službi poškodoval na nogi, a rana ni nevarna. — V Kranjsko slovenski katol. Jednoti je združenih sedaj 116 društev. — Slovensko-ameriško tiskovno društvo v Jolietu je osnovalo podružnico za nakupovanje parobrodskih listkov v domovino in obratno in za pošiljanje denarja v domovino. Novo podjetje iskreno pozdravljamo in mu želimo najlepšega uspeha, ker nam že ime jamči za pošte-

nost in realnost tega podvzetja, česar ne moremo trditi o raznih agentih, ki se plazijo okoli naših rojakov. Dolžnost somišljenikov je, da opozarjajo izseljence na Slov. Am. Tiskovno družbo, Joliet, Ill. — Za vročinsko boleznijo je umrl M. Klobučar iz delniške fare na Hrvaškem. — Poročili so se v Calumetu: Nikolaj Vranešić iz Adlešić s Katarino Špeljar iz Drage na Dolenjskem; Fr. Vidervol iz Dolne vasi s Katarino Barič iz Orhika pri Dragatušu.

Velika povodenj na Dunaju.

Dunaj, 18. julija.

Zadnji nedeljski vihar se je v ponedeljek popoldne in v torek v toliko polegel, da smo imeli le tupatam ploho, a v sredo popoldne so se zopet zbrali pogubonosni oblaki nad Dunajem. Popoldne se je večkrat vsul gost dež, okrog 4. ure pa je začelo na zahodu grmeti, nevihta se je bližala vedno bolj Dunaju in od 6. do 8. ure je lil dež skoraj neprestano curkoma. V XVII. in IX. okraju so silno narastli potoki in izstopili iz vodotokov ter poplavlili cele ceste in ulice, tako da je voda vdrla v veže, kleti, podzemeljska stanovanja, delavnice in shrambe; tudi v VII. in VIII. okr. je nastopila voda v kletih dva do tri metre visoko. Pekom je uničila voda cele vagone moke, gostilničarjem so splavali v kletih sodovi, mnogo vina se je pokvarilo, v nekaterih sodovih pa je ostalo vino vendar nepoškodovano, dasi so bili sodi nastavljeni, ker so se polagoma dvignili na vodi in se potem pri odtoku vode vsedli na tla.

Zlasti pomilovanja vredni so bili stanovavci v podzemeljskih stanovanjih, ker jim je voda prevrnila vso hišno opravilo in preplavila postelje. Ker je voda silno hitro nastopila, so se nekateri stanovavci komaj rešili in ubežali na cesto. V Neuwaldeggu (XVII. okraj) sta utonila v podzemeljskem stanovanju 37letna mati Julija Schweighofer, hišnica, in njen 15letni sin Karol. Bežala sta najprej iz stanovanja in pustila vse na mestu; a mati se je vrnila, da bi rešila posteljno opravilo; ker se dalje časa ni vrnila, je šel za njo pogledat, a tudi on se ni vrnil; oba sta našla smrt v kalni vodi. Ko je prišel oče — prižigavec cestnih svetilk — zvečer domov, je voda že popolnoma otekla iz stanovanja, a našel je oba — ženo in sina — v sobi na tleh mrtva.

Med nevihto je tudi treskalo in se bliskalo, malo pred sedmo uro je strela udarila v zvonik vseučiliške cerkve oo. jezuitov v I. okraju, a ni napravila nobene škode, pač pa veliko strahu.

Dunajščica in Donava sta silno narastli, Donava je odnesla v takomenovanem inundacijskem ozemlju vse pokošeno seno. Prebledeli obrazov so ljudje gledali, kako dela voda velikansko škodo, ne da bi mogli kaj rešiti! Potonilo je tudi nekaj živine v hlevih!

Danes je sicer vedro, vendar se zbirajo nad nami oblaki, in še ni gotovo, da bi nastopilo stanovitno vreme.

× × ×

Od druge strani se nam poroča: Velikansko škodo je napravil Dunajčanom naliv dne 17. t. m. Po okrajih sta morala nastopiti požarna bramba in pa reš. društvo. Lichten dolina do Franc Jožefovega kolodvora je bila pod vodo, ki je segala ljudem do prsi. Krave so stale po hlevih do vratu v vodi. Le počasi je otekala umazana voda. V Hernalsu je uničila voda vsa regulacijska delanaglavnicesti. Elterlein trg je bil izpremenjen v jezero. Na Neuwalder cesti so se privezali policisti in finančni stražniki drug poleg drugega, da so

rešili prebivalce neke hiše skozi okna. Po cestah v Hernalsu je drla voda poldrugi meter visoko. Ognjegasnemu stotniku Hirschu je utonilo 5 konj in 7 prešičev. V Ottakringu se je podrla več cestnih kanalov. Hiše so zelo poškodovane. Na Dornbaški cesti je zbežalo mnogo oseb na strehe in na drevesa. Požarna bramba jih je spravila na varno. Strela je udarila v stolp vseučiliške cerkve, ne da bi napravila kaj škode. V župnišču je pa razbitih vsled zračnega pritiska več šip. Največ škode je napravila voda na Ottakringu, Hernalsu, Währingu in Döblingu. Uničena je vsa žetev na Moravskem polju. Izenadila je nevihta trgovskega slugo Eichbergerja v Dunajskem gozdu. Splezal je na drevo, da je ušel povodnji. Pripovedoval je, da je videl veliko otrok, ki so iskali drva, ko jih je presenetila voda in da je najbrže več otrok utonilo.

Občni zbor „Gospodarske zveze“.

Predsednik g. Babnik konstatira sklepčnost, ker je od 3893 upravičenih glasov zastopanih 1227 glasov, in pozdravi navzoče. G. ravnatelj Škerl prečita zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se potrjuje. G. predsednik konstatira, da postopa zdaj glede umetnih gnojil »Gospodarska zveza« složno po dogovoru s c. kr. kmetijsko družbo Nato pod g. predsednik

Poročilo načelstva.

Ne bom na dolgo in široko razkladal poročila o našem delovanju v pretečenem letu, ker je itak iz tiskanega poročila razvidno, kaj se je storilo. Očrtati hočem le nekoliko naše prihodnje delovanje. Borili smo se in se bomo tudi v bodoče z različnimi težkočami, katere pa bomo, trdno upam, srečno premagali. Promet se je držal v meih prejšnjega poslovnega leta. Vsega prometa je bilo okoli osem milijonov kron. To je gotovo lep uspeh napram našim skromnim sredstvom. Da nismo imeli veliko čistega dobička, kakor razvidite iz bilance, svedoči, da ne delamo za dobiček, ampak v korist naših zadrug in društev. Seveda še ni vse tako, kakor bi moralo biti; gledalo se pa bo, da se odpravijo vsi nedostaki, ki so dosedaj ovirali živahnejše gibanje naše »Zveze«. Imeti bomo morali stalnega potovalca, ki bo redno obiskoval naše zadrage. Vsem je znano, kako pogosto nadlegujejo razni »krivonosni trgovine, zadrage in društva, da preslepijo z medenimi besedami in navidezno nizkimi cenami odjemalce. Da se temu kolikor mogoče odpomore, je potreben stalni potovalec.

Knjigovodstvo je urejeno sedaj tako natančno, da naredimo lahko vsak hip zanesljivo bilanco. Dobro knjigovodstvo je duša vsakemu podjetju, zato boste vzeli to z zadovoljstvom na znanje.

Po posredovanju državnega poslanca komercialnega svetnika g. Povšeta bomo dobili nabavo volov za mornarico v Pulju. Vsako leto se bo rabilo nekaj tisoč volov, razen tega nam bodo odvezeli tudi druge deželne pridelke v večjih množinah.

Da se vse to posreči, prosim navzoče gg. zastopnike zadrug in društev, naj se tesno oklepajo naše »Zveze« in od nikogar izven nas ne kupujejo blaga. Naša skrb bo, naročila takoj izpeljati, vendar se ne sme preveč zahtevati od nas. Zgodilo se je, da društvo danes naroči blago, jutri pa že hoče imeti. Iz svoje trgovske izkušnje vem, da pri največji pozornosti poide blago, ki ga ni mogoče nadomestiti takoj. Blago, ki se vedno rabi, se mora vsaj nekaj dni prej naročiti, prejšnja g. zmanjka.

Gosp. Škerl poroča o uspehu »Gospodarske zveze« leta 1906:

»Gospodarska zveza« je član »Zadružne zveze« v Ljubljani.

Koncem leta 1905 je štela »Gospodarska zveza« 382 članov, v letu 1906 je pristopilo 82 članov, tedaj koncem leta skupaj 464 članov. Izstopil ni nihče.

Članic zadrug je bilo koncem leta 54, v letu 1906 je pristopilo 14 zadrug, tedaj skupaj 68 zadrug. Skupna vsota vplačanih deležev znaša K 3518.—

Iz čistega dobička leta 1905, kateri je znašal K 6129.17, dotiral se je rezervni zaklad z K 2225.—, uradniški pokojninski zaklad K 1225.— ter izplačalo nagrad K 2150.—, ostanek K 529.17 pa se je prenesel na račun leta 1906. Čisti dobiček iz leta 1906 K 259.16 naj se vsled sklepa načelstva z dne 20. junija 1907 po K 207.33 pridene rezervnemu zakladu, ostanek K 51.83 pa uradniškemu pokojninskemu zakladu.

G. Traven zahteva pojasnila, zakaj je tako malo dobička. G. predsednik pojasnjuje, da so se v bilanci odpisale izgubljene tirjave prejšnjih let, ki so se štele prej med aktiv. G. Traven graja, da se takoj začetkom leta ne plačuje članarina. G. Pravhar predlaga, da se ostro zahteva redno vplačevanje članarine. G. Iskra predlaga, da naj zadrage pazno čitajo obvestila »Gospodarske zveze« v »Narodnem Gospodarju«. G. Pravhar se pritožuje nad agenti, ki motijo društva s tem, da jim obetajo večji odpust. G. Škerl pojasnjuje, da je »Gospodarska zveza« poskrbela ugodnih zvez in da se v bodoče poskrbe še boljše zveze s prvimi viri. G. Pravhar priporoča zvišanje društvenih deležev. Naj se izda zapisnik nam prijaznih trgovcev, da ne bo dežela prisiljena kupovati od nasprotnikov. Lončarski izdelki naj bi se zadržnim potom spravljali med ljudi. G. Mejač pojasnjuje lončarsko obrt v Komendi in obljubi, da bo posredoval, da se komendski proizvodi spravijo v zadržno trgovino. G. Pravhar priporoča, da se naj zadrage nikar ne spuščajo v nobeno zvezo z judovskimi agenti. G. Rozman pojasnjuje važnost tržaškega tržišča za veletrgovino in eksport za naše producente. G. Gnidovec priporoča, naj se zastopstvo v Trstu ohrani. G. Babnik poroča o težavi, ki jo ima »Gospodarska zveza« z maslom, ker je »Niževavstirska zveza« odpovedala odjemanje masla, ker ga ima sama dovolj. Zato je nam masla ostalo. G. Traven popisuje težave, ki so vsled tega nastale za zadrage.

G. Grašič govori o važnosti Trsta za odjemanje naših domačih pridelkov, zlasti za oddajo masla. V Avstriji smo zaostali daleč za drugimi državami, ki imajo vozove z ledom, pri nas pa se morajo mlekarški pridelki voziti v vročih vozovih. Zato se naj »Gospodarska zveza« obrne do državnih poslancev, naj zahtevajo pripravnih vozov od železniške uprave. (Odobranje.) Za Pulj in Rovinj morajo zadrage zvišati ceno mleku; tam se to splošno pričakuje, a manjka iniciative.

Občni zbor sklene: Mlekarstvo je eden glavnih pogojev našega zadružništva. Zato »Gospodarska zveza« prosi državne poslance, da izposlušajo od železniške uprave ledne vozove. — Soglasno sprejeto.

Nato se vrši podroben razgovor o nakupu in prodaji posameznih pridelkov. Priporoča se osnovanje posebne mlekarke zadrage. G. Stanovnik priporoča, da se naj za trgovce zvišajo deleži. »Gospodarska zveza« delaj pa kar moči samo z zadrugami. Deležni kapital se mora zvišati, da bo »Gospodarska zveza« delala z lastnim denarjem.

G. Iskra priporoča zanimanje za vinarske zadrage. Zadrage ene stroke naj bi splošno

stopile v zvezo, da morejo podvzeti večjo vlogo na trgu. Tudi zadrugištvu sploh naj bi gledalo bolj na notranjo zvezo, da bi proizvajalne zadruge imele v krogu zadrugištva gotove odjemalce in ne bi bile prisiljene delati z zunanjimi spekulanti. Treba je, da se blago med zadrugami izmenjuje.

G. Grašič priporoča, naj bi »Gospodarska zveza« vsaj dvakrat na mesec razpošiljala cene o blagu svoji zadrugi, da se člani spoznajo z njimi. G. Iskra priporoča zadrugištvu inšerate v »Narodnem Gospodaru«. G. Pravhar: Tudi »Slovenec« naj bi vsaj dvakrat na teden prinašal tržne cene.

Dr. Lampe priporoča trdnjšo zvezo in medsebojno podpiranje zadrug. Prva skrb mora biti, da v okviru našega zadrugištva zadostimo medsebojni potrebi. Zato naj zadruge blago, ki ga morejo dobiti od domačega producenta v naši organizaciji, kupijo vedno pri nas, in le to, česar naši domačini nimajo, naj se naroči od zunaj. Izmenjavanje blaga se zlasti priporoča z ozirom na Istro. Tam rabijo sena, koruze, žita, a imajo mnogo dobrega vina, ki jim leži v kletih. Če se po zadrugištvu trgovini blago izmenjuje, je to v korist na obe strani in dviga domačo produkcijo. Ko zadostimo domači potrebi, skrbimo za eksport, ki naj odvarja na zunanem trgu dohodke našim zadrugištvom.

Dr. Lampe priporoča, da naj vsaka zadruha za svoje okrožje sestavi kolikor mogoče natančen pregled blaga, ki se tam izvaža in uvaža. S tem dobi »Gospodarska zveza« za dobavo potrebnih vpogled v krajevne razmere. Gospodarska statistika je pri nas še čisto zanemarjena, zato naj zadruge same v tem pogledu store, kar je v njih moči.

G. Hladnik priporoča vprašalne pole za vse zadruge, v katerih se naj natančno označijo vsi pogoji, čas, krajevne razmere, v katerih je mogoče uspešno dobavljati razne pridelke. Naj bi se po posojilnicah vršilo izplačevanje in posredovanje. G. Iskra priporoča, naj »Gospodarska zveza« predvsem vse ugodnosti nakloni društvom, potem šele posameznikom. Naj bi zadruge natančno proučile zlasti pogoje živinoreje, kako bi se mogla povdigniti.

Z ozirom na žito, koruzo itd. naj bi se stopilo v zvezo s poljedelsko banko v Zagrebu, da deluje zveza z zvezo. G. Kavčič pravi, da se dobi lahko v naši deželi živine za preskrbovanje volaštva.

G. Kovačič poroča, da je nadzorstvo pregledalo račune in jih našlo v redu, kar vzame občni zbor na znanje. Po daljšem razgovoru o podrobnejših zadevah društva zaključil prednik občni zbor, vzpodbujajoč člane, naj zvesto vztrajajo pri združnem delu, v katerem je naša gospodarska bodočnost.

Za čebelarje.

Interpelacija poslanca dr. Kreka in tovarišev na gospoda poljedelskega ministra.

Čebelarstvo je v Avstriji skoro popolnoma zanemarjeno in v zakonodavnem in v upravnem oziru, le Štajersko je v tej zadevi častna izjema. V pozasnili si dovoljujemo navesti doslovno razglas, ki je bil razposlan leta 1902, št. 33.672, vsem štajerskim podrejenim političnim oblastim:

Osrednje vodstvo štajerskega čebelarstva v Gradcu je na prošnjo čebelarjev v trgu Wildon vložilo to prošnjo za varstvo proti ravnanju lektarjev, ki je jako kvarljivo čebelarje. V njej se povdarja zlasti sledeče:

Ker so vrata v lektarskih delavnicah odprta, duh medu privabi čebele, ki posedoje na tisoče po stenah, zlasti pa ob zaprtih oknih,

se trudijo, da bi prišle na prosto in končno izmučene popadajo na tla, kjer jih pometejo skupaj in vržejo na gnoj ali pa v ogenj, kjer poginejo. Mnoge se oparijo s paro in papadajo v kotel, kjer se skuhaajo.

Kot posebno škodljivo se navaja v prošnji, da se pušča med in posode z medom na prostem, ker se s tem lahko provzroči in razširi gnjiloba, ki lahko uniči panjove po celih okrajih.

Lektarji kupujejo namreč cele panjove, pomore čebele z žveplom ter vse skupaj — med, zalego in čebele, ki so v stanicah — stlačijo v sode, kjer hranijo toliko časa — tudi več mesecev — dokler ne začno kuhati medice. Medtem pa začno zalega in čebele gniti, med pa največkrat vreti.

Če torej čebele uživajo in uporabljajo tak med za pitje zalege, se okuži tudi zdrava zalega in čebelarju ne kaže družega, kot cel panj pokončati v ognju.

Osrednje vodstvo štajerskega čebelarstva društva prosi torej, naj se lektarjem zabrani tako ravnanje in v ta namen izdajo primerne odredbe ter predlaga sledeče:

Na oknih v delavnici se morajo pritrditi mušje mreže, vrata morajo biti zaprta v vseh onih prostorih, kjer se predelava med ali medica ali kjer se shranjuje, in strogo naj se prepove, puščati z medom namazane posode na prostem, kjer morejo priti čebele do njih.

Podrejenim političnim oblastim se torej naroča, naj poizvedujejo, ako se vse to, kar navaja osrednje vodstvo štajerskega čebelarstva društva glede ravnanja, škodljivega čebelarje, vjema z resnico in če bi mogle predlagane odredbe isto zabraniti, ne da bi pri tem lektarji trpeli občutno škodo.

O uspehu poizvedovanja se mora poročati do 20. oktobra 1902.

Na podlagi teh poizvedeb je c. kr. štajersko namestništvo izdalo sledeči ukaz dne 30. decembra 1905, št. 42.026/02:

Vsem podrejenim političnim oblastim na Štajerskem! Namestništvo se je prepričalo, da se pri nekaterih lektarjih neustojljivo, kateri so se povdarjali v tuuradnem ukazu z dne 11. septembra 1902, št. 33.762, resnično nahajajo.

Podrejenim političnim oblastvom se naroča, naj po možnosti te nepravilnosti zabranjujejo in zlasti pazijo, da bodo na oknih pritrjene mušje mreže, da bodo vrata do prostorov, v katerih se predelava ali shranjuje med ali medica, vedno zaprta in da se posode, namazane z medom, ne bodo nahajale na prostem, kjer pridejo čebele lahko do njih.

Nedostatki, katere je štajerska vlada vsaj poizkusila odpraviti, so v drugih kronovinah, zlasti na Kranjskem, kar najbolj razširjeni. Kranjski čebelarji so se v tej zadevi že čisto obrnili do deželne vlade, da odstrani oškodovanje domače čebelarje, toda kranjska čebela, sloveča po celem svetu, doma ni našla varstva.

22. februarja t. l. so čebelarji, zbrani na občnem zboru »Slovenskega osrednjega čebelarstva«, ponovili svoje upravičene pritožbe in vložili pri deželni vladi v smislu navedene resolucije štajerskega čebelarstva društva prošnjo z novim važnim dostavkom, da se morajo prostori izven delavnice, kjer se je pretakal med ali medica, takoj izplakati z vodo, da duh od medu ne privabi čebel. Do danes imenovano društvo še ni dobilo odgovora.

Zato vprašajo podpisani:

1. Hoče-li gospod poljedelski minister administrativnim putem ukreniti, da se navedeni nedostatk odpravijo?

2. Hoče-li izdati zakon v varstvo čebelarje in medu?

Dunaj, 11. julija 1907.

Uspeh interpelacije je bil, da je »Slovensko osrednje čebelarstvo« takoj drugi dan potem, t. j. 12. julija, sprejelo od deželne vlade kranjske tozadevni odlok, ki smo ga že priobčili.

Drobtine.

g Vabilo h koncertu mekinjskega pevkega in tamburaškega zbora »Planinka«, v nedeljo, 28. julija 1907 na gostilniškem vrtu gosp. V. Jerana po domače »pri Barabu« v Smarci. Spored: 1. V. G. Brož: Slava Slovincem«, koračnica. 2. Mil. pl. Farkaš: »U boj«, koračnica. 3. Dagut. Hruza: »Savski valovi«, valček. 4. Dr. G. Ipavec: »Planinska roža«, poje moški zbor. 5. V. G. Brož: »V sladkosti sanji«, valček. 6. M. pl. Farkaš: »Vienac hrvaških narodnih pjesma«, 7. O. Teich: »Zauber France«, kuplet. 8. V. G. Brož: »Banovace«, koračnica. 9. Volarič: »Čolnčku«, poje moški zbor. 10. Viktor Parma: »Pozdrav Gorenjski«, valček. 11. *** »Pozdravljam te!« mazurka. 12. Alfonz Gutschy: »Domovini«, 13. Fr. Majer: »Tičica gozdná«, poje moški zbor. 14. *** »Složno«. 15. Alojzij Sachs: »Kdo more za to, če res je tako«, kuplet. 16. V. G. Brož: »Na valovih Jadranskega morja«, veliki koncertni valček. 17. Mil. pl. Farkaš: »Naprej zastava slave«, koračnica. 18. *** »U tebi domovina«, poje moški zbor. 19. *** »Na straži«, poje moški zbor. 20. J. Ivanovič: »Brzopolka«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 v. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Novi izumi Edisonovi. Slavni izumitelj Edison je dolgo časa obljubljal javnosti, da bode sestavil električno baterijo, ki bode povzročila cel preobrat v elektriki. Ker le ni prišla baterija v promet, so ljudje že začeli dvomiti, če je Edisonove obljube smatrati resnimi, a učenjak se ni dal oplasiti in je s pravo ameriško vztrajnostjo študiral, delal in žrtvoval velikanske vsote, dokler ni pred kratkim mogel samozvestno izjaviti: »Naloga je rešena.« S kobaltom je napravil zlitino; vsled tega bodo baterije za avtomobile tehtale le 30 funtov, dočim so stare čez 100, in bodo vršile svoje delo tri- do šestkrat dalje kot prejšnje. Njegov glavni namen je bil, sestaviti baterijo, ki bi bila cenejša kot konjska moč in bi si jo lahko vsakdo nabavil. Z novo baterijo gnani avtomobili se bodo gibali brez šuma in zibanja ter jih bode mogel po kratkem pouku vsakdo voditi, česar pri sedanjih na bencin ni bilo mogoče. Sedaj Edison gradi tovarno, kjer bodo proizvajali njegove novouizumljene baterije ter izjavlja, da bodo sedanji električni avtomobili in lokomotive popolnoma zastareli, ko pride njegova iznajdba v promet in prorokuje, da bodo v velikih mestih izginili konji z ulic. — Nadalje je Edison izumel posebne vrste cement, ki bo po njegovih besedah »gradivo bodočnosti«. V New Yerseyu je že zgrajena tovarna, kjer izdelajo tsak dan 10.000 ton najfinjšega hidravličnega Portland cementa. Če se pomeša s kremenom, peskom in vodo, je ta zmes tako trda, da jej niti dinamit ne škoduje. Edison name-rava po načrtih kakega slavnega stavbenika napraviti cel model za hišo. Ta bi se sestavil, notri vsula prej omenjena zmes ter tlačila in čez par dni, ko bi odstranili deske, bi stala na prostoru lepa hiša, ki bi bila poleti hladna; pozimi topla in kar je najvažnejše, jako poceni; zlasti pri gradnji delavskih hiš bo njegova iznajdba velikanskega pomena. — Edison je delal tudi poizkuse z radijem, toda ker

so oboleli nekateri njegovi pomočniki, ga je žena pregovorila, da je opustil te poizkuse. Ko bodo vse te iznajdbe, s katerimi se sedaj peča, završene, bode opustil delo na industrijskem polju in se začel pečati z največjimi ugankami narave, bistvom elektrike, razvojem rastlinskega življenja po naravnem izvoru in z neozdravljivimi boleznimi, zlasti z rakom.

Zrakoplovi za francosko armado. Proračunska komisija francoske državne zbornice namerava predlagati v proračunu za vojsko poseben kredit, s katerim naj se zgradi v vojne namene še pet zrakoplovov po vzorcu »Patrie«, ki se da voditi.

Katoliška cerkev na Kitajskem. Član cesarske hiše kitajske je sestavil spomenico o ustanovitvi kitajskokatoliške Cerkve. V ta namen naj bi se naprosil papež, da odpošlje v Peking svojega nuncija in imenuje kitajskega nadškofa, da se prepreči prepri. Kitajska vlada se še ni odločila. V Rim je že odpotoval škof Henninghaus iz Južnega Šantunga, kjer ga bode sprejel sv. Oče.

Povodnji in nevihte. Iz Prage se poroča, da Vltava vsled deževja stalno narašča. V češlaski okolici je orožništvo deložiralo prebivalce iz 39 hiš. Voda je narasla 1 m visoko. V Rihuvi je utonil neki krojač, ki je hotel rešiti svoje štiri otroke. Iz Vratislava poročajo, da je v kladski pokrajini povodenj podrla 20 hiš. Uničena je vsa žetev. V lowenberški cokolici se je prekucnil rešilni čoln. Utonili sta dve osebi. Pet oseb je pa splezalo na neko drevo, kjer so ostale 16 ur, dokler jih niso rešili vojaki. Velikansko škodo so napravile zadnje nevihte na sadnem drevju na Češkem, Moravskem in na Nižjem Avstrijskem. Reka Bečva je izstopila. Preplavljene so ulice v Hranicah. V bolnišnici stoji voda v pritličnih prostorih 1 m visoko. V Vsetinu je preplavljen spodnji del mesta. V Bukovini je poplavlila voda v Avguštinovi vasi temelji za novo cerkev, ki se je nato podrla. En delavec je ubit, osem nevarno, šest pa lahko ranjenih. V Pruski Šleziji je narasla voda podrla več mostov in neko letoviško hišo.

Solnčna toplota in železniške šine. V Zedinjenih državah Severne Amerike se je primerila železniška nesreča, katero je zakrivilo solnce. Po hladnem jutru je nastal silno vroč dan; železniške šine so se vsled velike vročine skrivile in ravno na istem mestu je skočil vlak s tira.

74 let star knez kot novic. Iz Berlina poročajo, da je v dominikanski samostan v Benu na Nizozemskem stopil k.; novic 74 let star knez Karol zu Löwenstein.

Kecskemety umorjen? Nekemu budimpeštanskemu časnikarju je pokazal 91letni Kecskemetyjev oče pismo svojega pobeglega sina svojemu prijatelju Gratzlu, ki je na to izginil. Sodijo, da je odpotoval za Kecskemetyjem v Ameriko, kjer ga je umoril.

Upor na ogrski ladji. Na nekem parniku »Ogrske rečne parobrodne družbe« je odrekel neki mornar kapitanu pokorščino in se je polastil kapitana Carike, ki se mu je pa izvil. Ko so hoteli mornarja zvezati, se je postavil v bran z železno palico; a so ga kljub temu premagali. Kurjači so hoteli pometati ogenj iz kotla, a so to preprečili mašinisti. Upornike so izročili policiji.

Palača miru. V Haag je došel ameriški milijarder Carnegie, da položi temeljni kamen »palači miru«, katero bode zgradil z lastnim denarjem.

V desetih minutah štirje poizkusi samoumorov. Kuharici Mariji Mathon v Parizu je postal nezvest njen ljubimec; zato je sklenila, da se konča. Kupila si je samokres, trikrat ustrelila nase, a vselej zgrešila. Prestrašen

je prihitel njen gospodar, da jej iztrga orožje, toda Mathon je bila v hipu na ulici in se je vrgla pred voz cestne železnice. Vozniku se je posrečilo voz vstaviti o pravem času, toda nesrečna Marija je hotela umreti ter hitela na vso moč k Seni. Pa imela je smolo; opazil jo je pravočasno stražnik ter jo potegnil proč. Marija je obupala, da se jej posreči samoumor, zato je vzela britev in si prerezala na roki žile; težko ranjeno so prepeljali v bolnišnico. Cel ta dogodek se je vršil samo deset minut.

Revež — bogatin. Na Dunaju je umrl zasebnik Weissmann, ki je živel jako ubožno. A po njegovi smrti so našli v nekem tajnem predalu hranilnične knjižice vredne 17.500 K.

Izpričevalo katoliškemu duhovstvu. Francoski učenjak Bertlin je izdal statistiko na ječo obsojenih ljudi raznih stanov od leta 1898. do 1901. Na 100.000 pravnikov je bilo na ječo obsojenih 48, na 100.000 zdravnikov 16, umetnikov 28, učiteljev 5. Na 100.000 duhovnih in oseb, ki so pri duhovnikih nastavljeni, torej cerkovnikov, cerkvenih peric itd., torej vseh, ki žive od cerkvenega denarja (fabrica ecclesiae) pa samio 3. Poleg tega je dokazal, da se proti npravnosti več pregrešujejo oženjeni, nego neoznjeni.

Stroj za glasovanje. V poslanski zbornici izgube mnogo časa, včasih trideset ure, z glasovanjem. Nekdo je zato predlagal, naj se nakupi električen stroj za glasovanje. S takim strojem bi vsako glasovanje trajalo le 5 sekund. Za predsedniško mizo bi stala velika tabla, h kateri bi od vsakega poslanca sedeža vodil električen tok. Pred vsakim poslancem bi bila dva gumba, eden za besedo »ne«, drugi za besedo »da«. Vsi poslanci bodo oddali obenem glasove, električni aparat pa prinese takoj rezultat na tabli.

Stavka brzojavnih uradnikov v Zedinjenih državah. Ker so se pogajanja med brzojavnimi družbami in njihovimi uslužbenci razbila, se boje, da ne bi izbruhnila po vsej državi stavka telegrafistov.

Brivski pomočniki stavkajo v Vesspremu na Ogrskem. Stavkolomce, ki so prišli iz Budimpešte, so pretepli.

Tirolske deželne strelce na konjih hočejo iz Inomosta prestaviti na Južno Tirolsko.

Dva miliona za eno dramo. V londonskem gledališču Lyceum bodo zopet začeli igrati dramo »Kristjan«, s katero si je Hall Caine, kot so izračunali angleški listi, na tanihah prislužil dva milijona kron.

Počitniške naloge za učitelje. Vse z največjo nepotrpežljivostjo pričakuje lepega časa prostosti, ko ne bo treba več sedeti v zaduhli sobi, ampak bode mogoče vživati nemočno in neomejeno vse prijetnosti narave ter se počitno odihnuti. Preje so učenci tudi čez počitnice dobivali naloge, moderna učna uprava jih je odpravila, zato pa v Berlinu vpejala počitniške naloge za — učitelje. Neverjetno, a žal resnično. Učitelji na vseh nadaljevalnih šolah, zlasti obrtni učitelji, ki imajo tudi več ali manj opraviti v svoji obrti, so dobili čez počitnice vsak svojo nalogo, katero morajo začetkom prihodnjega šolskega leta izgotovljeno in popolnoma pripravljeno za tisk izročiti svojemu ravnatelju.

Hvaležna mačka. Sicer mačkam očitajo, da so potuhnjene in neahvalne, vendar to ni vedno resnično, kar dokazuje sledeči slučaj, ki o njem poroča učitelj Späth v Gomaringu (okraj Reutlingen). Piše namreč: Lani je prišel nekoč moj oče v skedenj ter slišal žalostno mišavkati mačko. Nevoljen jo je že hotel spoditi, toda ko je natančneje pogledal, videl je, da je prišla v slamoreznic in da jo je prišla klinja koleša za ušesom, ko je hotela skočiti doli. Oče je seveda oprostil mačko iz te nevarne pasti in od tega dne je čakala vsa-

ko jutro pred vrati, dokler mati ni prišla iz sobe. Potem se je splazila v sobo, hodila okoli postelje ter parkrat zamijavkala. Če se oče ni takoj oglašil in jej privoščil prijazne besede, takoj jo je zaskrbelo zani, skočila je na stol poleg postelje gledajoč, če oče še leži. Preje tega ni nikdar storila, po rešitvi pa redno vsako jutro, kar gotovo dokazuje, da ima tudi mačka zmisel za hvaležnost.

Velik požar je napravil v Hamburgu več sto tisoč mark škode. Požar je povzročila petrolejka, ki je razpočila.

Bojkot unijatskega škofa Drohobeckega. Več odbornikov gospodarske podružnice v Križevcu bode odločilo svoja mesta, ker nočejo sedeti v odboru, kateremu načeluje unijatski škof Drohobecki.

K evharističnemu shodu v Metz pošlje sveti oče kardinala Vincencija Vannutellija, ki dojde tja dne 6. avgusta.

Musolino — zblaznel. Rimski listi poročajo, da je sloviti ropar iz Kalabrije, Musolino, zblaznel v kaznilnici Portolongone, kjer je zaprt za celo življenje. Ob tem poročilu se zopet dviga spomin na krvava dejanja ljubienca kalabriškega prebivalstva. Rojen je bil 1876 v majhni vasi v Kalabriji, eldoradu banditov. Že v 21. letu je bil radi poizkušene umora obsojen na 21 let ječe. Dasiravno so bili dokazi proti njemu zelo pomankljivi in je Musolino prisegal, da je nedolžen. Vse ni nič pomagalo, mesto skalovitih gor Kalabrije so ga obdajale gole stene ječe. V njem je vrel gnev in prisegel je strašno osveto svojim sovražnikom in protipričam. Čez dve leti se mu je posrečilo uiti s tremi tovariši na čudovit način in tedaj je začel izvrševati svojo prisego na grozovit način. V dveh letih je umoril sedem, ranil pa pet oseb, ki so v omenjeni razpravi nastopile proti njemu. Karabinieri so napeli vse sile, da groznega roparja dobe v roke, a njih trud je bil za man. Musolino je vsakokrat odnesel zdravo kožo in pete, ker so mu šli povsod in vedno na roko prebivalci sami. Velikodušni bandit namreč ni nikoli ropal ali kradel, pač pa čisto marsikakega preganjanega reveža sprejel v varstvo. Postal je ljubljene vseh in poetična ljudska domišljija je spesnila o njegovi osebi cel venec legend. Ko so ga 1901 končno vendarle vjeli pri Aqualagni v Kampaniji, prevzela je srca vseh kalabrijskih prebivalcev globoka žalost radi nemile usode njihovega junaka.

Veliki nemiri na Koreji.

Japonci vkrčujejo čete na Koreji.

S 8 u l. 22. julija. Korejski vstasi so obkolili stanovanje prvega ministra, toda japonska policija jih je s pomočjo topništva pregnala. Prvi minister je zbežal v cesarjevo palačo, dočim so se drugi ministri podali v japonsko poslaništvo. Prišlo je do spopada med korejskimi vojniki in japonsko policijo. Baie se je cesarska garda zarotila, da umori vse ministre, ki so pod pritiskom Japonske cesarja prisilili, da odstopi. Japonci so zasedli cesarjevo palačo in prestolonaslednika ustoličili. Čete japonskega generala Hasegava stražijo palačo. Iz Japonske je došel polk iz Pingyanga.

S 8 u l. 22. julija. Uradno se poroča, da je pri nemirih bilo ubitih 10 Japoncev in 30 ranjenih. O številu ubitih Korejcev se nič ne poroča. Množica je plenila po vseh stanovalnih ministrov; pri palači vojnega ministra so japonske čete napad množice odbile.

S 8 u l. 22. julija. Japonsko vojaštvo je okoli cesarjeve palače postavilo strojne puške in zgradilo obkope. Neprestano dohajajo iz Japonske novi polki, da zadušijo upor in razorožijo korejsko vojaštvo.

Ker se čimdalje bolj draže vsa živila, je skoro dolžnost opozarjati na živilo in poživilo, ki ga moremo pogrešati vsak dan manj, ki pa je ostalo vedno enako po ceni, na Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo. Zrnata kava je kakor znano tako škodljiva za naše živce, in pri tem kar nič redilna, zdravstveno tako dragoceni slad v Kathreinerjevi kavi, na polovico zmešan z zrnato kavo, pa daje okus in redilno kavino pijačo. Otrokom, ženskam, bolnikom in takim, ki okrevajo, bi se morala dajati le Kathreinerjevo Kneippovo sladna kava, ki ima priljubljeni okus znate kave ter je obenem lahko prebavna in krvotvorna. Pripravlja naj se tako, kakor je povedano na zadnji strani izvirnih zavojev, pri nakupovanju pa naj se jemlje le ti z varstveno znamko župnik Kneipp in z imenom Kathreiner. Resničen prihranek, okus in zdravje priporočajo rabo Kathreinerjeve sladne kave v vsakem gospodinjstvu.

Cesarjev sin na vseučilišču. Sin nemškega cesarja Viljema, 20letni princ Avgust Viljem, se vpiše jeseni na štrahburško vseučilišče.

Jubilej vladanja bolgarskega kneza Ferdinand se bo vršil v Tirnovu.

Narodno gospodarstvo

PRAVILA ZA GOVEJI HLEV.

Splošna pravila.

1. Bodi živini prijatelj in ne muči je nikoli; bliji previdno, pa ne brez posebnega povoda, čuvaj se nepotrebnega karanja in ravnanj z živino prijazno in vestno!

2. Skrbi, da bodo okna čista, tako da pride svetlo sonce v hlev! Svetloba pospešuje zdravje.

3. Hlev naj bo suh in čist — ne samo korita in hodišča, nego tudi stene, strop, vrata in hlevsko orodje, najbolj pa ti sam.

4. Prezračaj kolikor mogoče veliko, posebno zgodaj zjutraj, po zimi pa glej, da ne bo prepiha v hlevu!

5. Skrbi po zimi za pravo toploto! Toploter, katerega obesi sredi hleva, naj kaže: v hlevu za veliko živino 12—15° Celzija, za teleta 15—17° C, kjer je pa bolna živina, ravnanj se po posebnem predpisu. Topel hlev je prijeten in ti prihrani na krmi, pretopen hlev pa omehkuži in oslabi.

6. Živina naj bo čista, pravočasno odstrani ali pokrij gnoj, skrbi, da se pravilno odteka gnojnica! Debela, mehka šotna nastilja kot pomožna nastilja ti prihrani dela pri očiščenju, ti popravlja zrak v hlevu in izboljša hlevski gnoj.

7. Razstiliš hlevski gnoj na gnojišču enakomerno in skladaš ga trdno, pa mokrotno.

8. Skrbi, da ne bo živina ne predaleč in ne preblizu privezana, tako da more udobno leči in vstajati, ne da bi druga drugi nagajala.

9. Ne trpi na živini mrčesa, pobijaj podgane, miši, dihurje in kune; varuj pa lastovke in sove!

10. Kar ti manjka, zabeleži si točno in pravilno.

11. Brez tvojega dovoljenja ne pusti nobenega tučca v hlev in ne daj se izpraševati o vsem od strani kupecv.

12. Pazi na luč. Če prične goreti, kliči takoj na pomoč, pa skušaj najprej rešiti ljudi in živino!

13. Skrbi, da se ne dela prah v hlevu; pomoči, ako je potrebno, hodišča z vodo, predno pometaš!

14. Skrbi za dobro in udobno naprejo in pazi na parklje in kopita!

Pravila za krmljenje.

15. Ne vporablaj nikoli v hlevu plesnivega sena ali slame ne za klajo in za nastiljo, ker pokvarijo plesne glivice, ki odletajo, zrak v hlevu! Preiskuj posebno, ali je seno zunaj hleva suho in brez plesni in ali ne diši po njej! Pokvarjeno klajo in pokvarjeno nastiljo nesi na gnojišče ali kompost, ne pa v hlev!

16. Skrbi, da bo dodatna klaja (Krautfutter) suha, da jo ohraniš zračno in ne previsoko, tako, da se ne segreje, splesni in postane žaltava!

17. Odstrani zemljo od repnate in gomoljaste klaja, predno jo vporabiš; pazi, da ne pridejo v klajo koščeki železa ali stekla!

18. Ne krmi nikoli s premrzlo ali zmrazilo klajo! Pazi, da bo pitna voda čista in topla za vsaj 8—11° Celzija! Premrzla voda je nezdrava, pregorka oslabi, žele pa ne vgasne.

Pravila za molžnjo.

19. Očedi kravja vimena pred molžnjo z razkavim, čistim in suhim kosom sukna; če so polna blata, s suho slamo, senom ali travo; če moraš oprati z morno vodo, osuši vimena predno molžeš!

20. Molži s suhimi rokami, ne z mokrimi; prekratki pomolži v tla in ne v posodo! Sam bodi snažen pri molži! Pomolži s pritiskom cele roke! Mleko vrži po mogočnosti zunaj hleva v skupno posodo! Vporablaj hladilne naprave, če jih imaš! Odstrani mačke in pse od molžne posode!

21. Pomolži vse, ne pretrgaj molže, h koncu povaljaj vimena in ne zabi še enkrat pomolžiti! Zadnje mleko je najbolj mastno.

Ravnanje pri boleznih.

22. Ne mešaj mleka živine, o kateri sumiš, da je bolna, ali pa je res bolna, z onim zdrave živine. Pomanjkljivosti na vimenih in pomanjkljivosti mleka pusti takoj preiskovati.

23. Opazuj vsak sumljiv pojav bolezni! Pazi posebno na to, ali ima vprežna živina rane vsled pritiska in skrbi, da jih takoj odpraviš!

24. Bodi usmiljen s trpečo ali bolno živino, neguj jo, in ne trpi, da bi se preneglila krava pri storitvi, ali pa da se zanemaria in ž njo surovo postopa!

25. Ne pusti storeče živine ne prej in ne po storitvi, pa tudi ne, ako je bolna, stati na mrzlih zunanjih vratih ali pa pod odprtimi okni, varuj jo prepiha in prehlada. Bolno in bolni sumljivo živino krmi, napajaj in pomolži posebej.

»Naroden Gospodar.«

Sprejme se zanesljiva moška oseba kot

hlapec

za vsako delo. Imeti mora daljša spričevala ter biti vojaščine prost. 1433 4

Pismene ponudbe pod naslovom »Delo 221« postrestante Ljubljana.

Hiša v Novem mestu, 19 korakov od glavne ceste se proda pod ugodnimi pogoji močno zidana, suha, s 3 stanovanji, skladiščem, pripravnim za vsako delavnico, 2 kletima, vodovodom, vrtom in dvoriščem. Pismena vprašanja na **Ivana Petriča, Novomesto, Kapiteljske ulice 224, 1580 2—1**

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“

Izide dne 1. avgusta 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj,	13. julij	45	85	77	30	25
Gradec,	13. julij	78	76	9	32	24
Trst,	20. julij	5	58	47	78	34
Linc,	20. julij	57	17	35	41	62

Kovaškega vajenca

in enega pomočnika sprejme takoj **Valentin Urbančič**, kovač v Ljubljani. Dolenjska cesta št. 1. 2636 1 1

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja 6 dni izvirna prilika za potovanje je in oslane

Z največjimi leta 1905 in 06. zgrajenimi velikanskimi parniki

Amerika 24.000 ton **Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton**

Kajzerin Augusta-Victoria torej le enkrat vsake 2 tabor do sedaj veliki parniki z 8-5000 tonam

Pojasnila daje zastopnik **Fr. Seunig**

Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhodi iz Ljubljane vsake ponedeljek, torek in četrtek v Fedru.

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalci ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 187 26 13

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy**, Ljubljana.

Kunard Line "Trat-New-York" je najpripravnejša, najcenejša in najboljše pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker tedaj deluje trajne mornarice po raznih železnih, nobenega prevoznega ne prenehanja in spleh nobenih postranskih stroškov mej potje. Parniki se prostorni, varni, zračni in snafni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljše. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik 3004 64

Andrej Odiassek, Ljubljana, Siomikove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo Edino pristeno je 85 28

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko »redovnica«.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnastih steklenic ali 1 velika specijalna steklenica s patent. zamažkom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starih ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljše. Naročila se naslavlja na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Prejema s tisoči originalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah.

Cenik zastonj in franko.

Priznano najboljšje olinjate barve.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Najnižje cene.

Najnižje cene.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
na najhitrejši potovali naj se obrnejo
na
Simona Kmetleka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Najboljše in najprejše deajo se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Pozor! Kdor hoče naglo in tajno prodati ali kupiti posestvo, trgovino ali obrt, hotel, vilo, gostilno, opekarno, zdravilišče itd. v mestu ali na deželi, ali dobiti posojilo, naj se obrne zaupno na **Erste Realitäten-Verwaltung, Dunaj VIII. Albertg. 30.** Kdor želi brezplačen obisk glavnega zastopnika zaradi posredovanja, naj se obrne na zgornji naslov 1024

3 vajence sprejme takoj **August Repič**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo, v starosti od 15—17 let. Hrana in stanovanje brezplačno 1524

Vino

mnogovrstno istrsko, vipavsko, bizeljsko in dolensko prodaja zajamčeno pristno trdka

Hammerlitz & Hladnik v Logatcu

po primerno nizkih cenah ter na željo naročnikov dopošilja brezplačno vzorce s cenami.

1316 4

Vsem, ki se čutijo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrdilo nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastonj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

1215 6 4

Odda se v novi hiši v Predoslihi, po prijazni stezi dobre pol ure od Kranja, par manjših

stanovanj.

France Gašperlin, Predoslie 18, p. Kranj.

Kraljestvo Saško
Technikum Haltnichen
Stroj. in elektr. inženirje,
tehn. poslov., novodob.
laborat. Prosp. fr. 5-1
Tov. del. za učenje

Leposlovni mesečnik

„Dom In Svet“

stane za celo leto
K 9.— Naroča se v
Ljubljani.

„ČAS“

znanstvena revija, izhaja
10 krat v letu in stane po 5 K
na leto. Naročnino prejema
upravitelstvo v Ljubljani.

2 krepka dečka-učenca

sprejme takoj **J. Wider, vrtnar, Ljubljana.** 1623

Slovlto zdravilno drevo proti mrzlici Eucalyptus globulus

ki vsebuje zdravilne moči proti **influenzi, astmi, davici in jetiki**, bi moralo biti v vsaki sobi in spalnici. Mlada drevesa rasto izredno naglo, rada prezimijo, čistijo zrak škodljivih sopar. Suhi listi preženo molje in drugo golazen. **Eucalyptus globulus** je po svojem aromatiškem vonju in višnjevo-zelenih listih ena najlepših listnatih cvetic. — Ena cvetica 70 v., 6 komadov poštni zavoj 5 kron franko priporoča **Henrik Suchant**, trg. vrtnar **Weckelsdorf, Češko.** 1625 3-1

2 vajenca

sprejme **Ivan Smole**, ključavničarski mojster, Male čolnarske ul. 6, **Ljubljana.** 1627

Suhe gobe in suhe češplje

kupi **Tomaž Chaloupka, Svetec** pri Bilinu, Češko. 1626

Tovarna za stole Franceta Šolgeljina

na Bragu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2806 26—15 zastonj in franko.

FRANC JOŽEFOVA

gredna voda.

Mlatilnice Najboljše poljedelske stroje, posebno pa mlatilnice za rabo na roko, kakor na vitelj (gepelj), bodisi da se isti goni z živino ali vodno močjo, kakor čistilnice in razno drugo orodje priporoča

trgovina z železnilno „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga travrz, cementa, vodovodnih cevi in naprav, cevi iz kamenščine, vozni in komatnih nepremočljivih plah. 1526

Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 768.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Posoja se na zemljišča po 4 1/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. 1083 13-3

Vijadno se priporoča
trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidna
blago. — Zmerne cene.

2178 52-43

F. M. Netschek, Ljubljana

o. kr. dvorni dobavitelj

„Pri veliki tovarni“

Resljeva cesta št. 3, Sv. Petra cesta št. 37

priporoča preč. duhovščini in slavnemu
občinstvu svojo velikansko zalogo **na-**
rejenih oblek zagospode, dame
dečke, deklice in otroke.

Cene nizke! Solidna postrežba.

Velespoštovanjem 873 8

A. Lukić, poslovodkinja.

FLORIAN

Je najboljšje kreptilo za želodec!

Priznano od učenjakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin
ske destilacije „Florian“ v
Ljubljani.

Služba organista in cerkvenika

spojena s kmetijo, v **Besnici nad**
Kranjem se razpisuje do 15. septembra.
1596

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne
kaplje.

Staro slovito, izvrstno delujoče sred-
stvo pri boleznih v želodcu in črevih, —
osobito se priporočajo — pri zaprtju in
nerednem odvajanju — pehanju, — kon-
gestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Ne-
dosežno sredstvo za uzdržanje dobrega
prebavanja. 2444 20-11

Delovanje izvrstno, vspeh siguren.
Cena je za 12 steklenic (1 dvanajsto-
rica) 5 K franko na vsako pošto po
povzetju ali če se pošlje denar naprej.
Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Pro-
simo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Najboljše švicarske ure, zlat-
nina in srebrnina se dobe po
najnižjih cenah pri sloveti do-
mači tvrdki 357 26-27

H. Sattner, urar
Ljubljana, Glavni trg, na-
sproti rotovžu.

Prosim zahtevajte nov velik
cenik, kateri je ravno izšel in
se pošlje zastonj in pošt. prosto

Ne kupite
nobene ure

čar niste prejeli mojega ve-
likega cenika!

12 1-50 3-50

Ne kupi ur. gl. 1-50
srebrne 2-50
z dvojnim pesvom 4-50
z 3 sreb. 5-50
plošč. z alume 8-50
prave Roskopf-patent 10-50
prave Omega 12-50
srebr. oklopne verižice 1-50
14karatne zlate ure 8-50
14karatne zlate veriž. 10-50
14karatni zlati prelati 2-50
stenske ure 70 cm 3-50
z bitjem liki svona 5-50
z godbe 6-50
z kuhavice 2-50
suhinje ure 2-50
budičke 1-50
ponečev teč 1-50
dvojnim svonom 1-50
budičke z bitjem in 2-50
svonom liki svona
Triletne pism. o jamstvo, za 2-50
soprimarno denar nasaj.
Razpolož. a po povzetju.

Maks Böhm

urar, napravljeni sodni cenik

Dunaj, VI., Margare-
thenstr. 27 (vlastni hiši)

Zahtevajte moj cenik z
2000 slikami zastonj in
pošt. prosto.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoržnih sicer
ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vpo-
silev vzorcev pri **veliki trgovini**
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmočnejše blago za damsko ob-
leke črno in barvano perilno blago, po-
stelnino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno z perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
hiš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo realna trgovina pred
oči edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

1311 12-7

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga poži, nudijo vsako poljubno množino patent

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 12
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

